נידער מיט דער ראסיסטישער פראפאגאנדע

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT

הײנט 10 זײטען

פרײז 15 גראשען

ניעער פאלקסבלאט

№ 140 | Łódź, Niedziela, 17 czerwca 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, ד׳ תמוז תרצ״ד | № 140

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דערשאסן דעם אינערן=מיניסטער בראניסלאוו פיעראצקי

דער אנפאלער איז נעלם געווארן. — הונדערט טויזענער גילדען פאר ענטדעקעז דעם פערברעכער. — ענערגישע אויספארשונג. — דער אנפאלער האט אויך געהאט א באמבע

געוואלדיגער רושם איז גאנצן לאנד

דער אטענטאט

װארשא, 16, (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) פרײטאג 4 בײטאג איז אויסגעפיהרט געווארען אן אטענטאט אויפ׳ן אינערן־מיניסטער פיעראצקי.

דער אטענטאט איז אויסגעפיהרט געווארע אויף פאקסאל נומער 3 וואו עס געפינט זיך דער קלוב פון ב. ב.־טועד. דער אינערן־מיניסטער איז געגאנגען אין קלוב אריין. ביים טויער האט מען אויף איהם געשאסען.

דער מיניסטער איז שטערבליך פערוואונדעט.

דער שיסער, ווי אויך זײנע מיטהעלפער זענען אנטלאפען אין געסעל, וואס פיהרט צום „טעאטר פאלסקי" און ווי מען רעכענט, זענען זיי פון דארט אוועק אויף קראקאווער פארשטאט אדער צו דער ווייסעל־געגענט.

עס איז אויך פערוואונדעט געווארען א פאליציאנט.

* * *

דער אינערן־מיניסטער פיעראצקי איז האלב 4 בײטאג אריינגעגאנגען אין טויער אויף פאקסאל 3, וואו עס געפינט זיך דער קלוב פון די ב. ב. טוער, אין טויער איז צו איהם צו א פערזאן און 3 מאל אויסגעשאסען אויף איהם. די קוילען האבען געטראפען דעם מיניסטער אין קאפ. ער איז אנידערגעפאלען אויף דער ערד. באלד זענען אנגעלאפען מענשען און האבען דעם מיניסטער צוגענומען און אוועקגעפיהרט. דער מיג. האט געלעבט. ער האט זיך געפונען אין א שטערבליכען צושטאנד. ער איז בישט געווען ביים באוואוסטזיין. עס זענען אנגענומען געווארען אלע מיטלען צו דערהאלטען איהם בײם לעבען.

ווי מען פערזיכערט איז דער לעצטער מינוט האט דעם אטענטאט אויסגעפיהרט באר איין פערזאן. ער איז אנטלאפען אין דער ריכטונג פון אקולניק גאס. ביז איצט האט מען איהם נישט געפאנגען.

דער אינערן־מיניסטער ד״ר בראניסלאוו פיעראצקי פלעגט יעדען טאג באמיטאג קומען אין קלוב פון די ב. ב. טוער, וועלכער געפינט זיך אויף פאקסאל 3. דער אטענטאטער האט אפגעוואַרט דעם מיניסטער אין קארידאר און דארט אויף איהם געשאסען.

דער אטענטאטאר איז פון פאקסאל ארויף אויף קאפערניקא, און פון דארט אויף אקולניק, דא האט איהם באגעגענט דער עלטערער פאליציאנט וולאדיסלאוו אברעמסקי און איהם פערהאלטען. דער אטענטאטאר האט געשאסען אויפ׳ן פאליציאנט און איהם פערוואונדעט אין האנט. דער פאליציאנט האט איהם דאן אנגעלאזט און ער איז אנטלאפען.

ווי דער פאליציאנט דערקלערט איז דער אטענטאטאר געווען עלעגאנט געקלײדעט. ער האט געהאלטען 2 רעוואלווערס אין בײדע הענט.

5 מיט 35 מינוט פאר־אבענט איז דער מיניסטער געשטארבען בעת דער אפעראציע וועלכע מ׳האט אדורכגעפיהרט.

די אויספארשונג

װארשא, 16, (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אויפ׳ן ארט פון אטענטאט זענען באלד מיט אויטאס און מאטאציקלען אנגעקומען עטליכע צעהנדליג פאליציאנטען און האבען אונטער דער אנפיהרונג פון יאַלק. באנלער אדורכגעפיהרט אן אבלאווע אין די הייזער און גערטנער אויף פאקסאל, קאפערניקי שטשיגיעל און אקולניק.

דער מערדער האט פאלגענדע סמנים: ער איז אלט 25 יאהר, 170 צענטימעטער הויך, א דאַרער א לענגליך פנים מיט אַ אינטעליגענט אויסזעהן, אהן בעזונדערע צייכענס. די האָר פערקעמט ארויף. אנ׳אנגעפרעגט פנים, אנגעטאן אין א העלגרינעם פאלטא און א העלען קאפעליש.

דעם מאנטעל און קאפעליש זענען דורכ׳ן מערדער אוועקגעווארפען געוואָרען אויפ׳ן 6. שטאק אויף אקולניק 5. פון דעם איז צו זעהן, אז דער אטענטאטאר האט פאר׳ן בעגעהען דאס פערברעכען פערלאזט דאס הויז, וואו ער האט געוואוינט און הוטשע מאנטעל דאַ איז ער אוועק אין גאס.

װארשא, 16, (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) בעת דער אויספארשונג וועלכע דער אויסגעפיהרטער מארה איבער׳ן מיניסטער פיעראצקי אין פערשנעלטן געוואָרען, או דער פערברעכער האט א חוץ דעם רעוואלווער אויך געהאט ביי זיך א באמבע, וועלכע איז געווען אנגעפילט מיט אויפרייס־מאטעריאל. די באמבע, וועלכע האט געהאט דער אטענטאטאר, איז דער קאנסטרוקציע נישט אורגעריסען ווען דורך דעם פערברעכער אוועקגעווארפען געוואָרען בעת׳ן אנטלויפען, די באמבע איז איבערגעגעבען געוואָרען צו מיליטערישע עקספערטען כדי זי צו אנאליזירען. די אויספארשונגס און געריכטס־מאכט פיהרט ווייטער א ענערגישע אויספארשונג צו ענטדעקען דעם מערדער.

100 טויזענד זלאטעס פאר ענטדעקען דעם אנפאלער

װארשא, 16, (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דאס אינערן־מיניסטעריום האט באשלאסען א בעלוינונג פון הונדערט טויזענד זלאטעס פאר דעם, וועלכער וועט אנווייזען אויף דעם פערברעכער.

די טרויער־פייערליכקייטען

װארשא, 16, (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) באלד ווי אין פרעזידיום פון מיניסטעריאט האט מען דערנומען די ידיעה וועגען דער ערמאָרדונג פון מיג. פיעראצקי איז דער פרעמיער קאזלאווסקי אוועק אין בעלוועדער און אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט מארשאל פילסודסקי.

נעכטען שבת 10 א זייגער איז אין מיניסטעריום (ווייטער זעה 3־טע זייט)

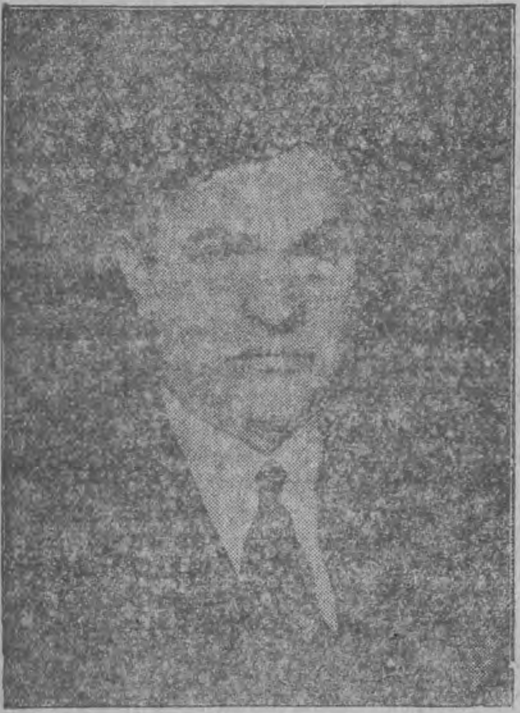

געוו. אינערן־מיניסטער פיעראצקי

דער שווערגעטראפענער פאמיליע פון דעם פערשטארבענעם חשובי מענשען און אונזער לאנגיעהריגער קונדע

ני״ע משה קאוואלעק

דריקען מיר אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל.
המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבילי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג פון שעכטער־הויף און קעלבער־שלאכטהויז אין לאדז פאדושעשנא 10.

נאך קורצע און שווערע לײדען איז געשטארבען מײן ליבער מאן, אונזער טייערער אייער, ברודער, שוואגער און אנקעל

נ״ע משה בן ר׳ יצחק ז״ל קאוואלעק

איז עלטער פון 58 יאהר.

די לוי׳ איז פארגעקומען פרייטאג, דעם 15־טען יוני ה. י. וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

שײטלען

מיט פריזער שרינדן און פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט

ביי קערש.

סקווערא ווא 15

נאך קורצע און שווערע לײדען איז געשטארבען אונזער ליבע טאכטער, מוטער, שוועסטער און שוועגערין

נ״ע חוה אשת הטנוח ר׳ יהודה לייבוש ז״ל בת ר׳ ישראל יצחק נ״י

שוויענטארסקא

אין עלטער פון 42 יאהר.

די לוי׳ קומט פאר הײנט זונטאג, פ׳ חוקת, ד׳ תמוז, 12 א זייגער מיטאג פון טרויער־הויז לימאנאווסקיעגא 14 וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער פרוי און פאמיליע קאוואלעק צוליבן טויט פון איהר מאן אונזער מיטגליד נ״ע

משה קאוואלעק

זייט געטרייסט מיט די טראדיציאנעלע ווערטער המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבילי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג פון יוד. פליישער און וואורשטען־מאכער־צעך פיעטריקאווער 24.

דער שווער געטראפענער פרוי שרה קאוואלעק צוליב׳ן טויט פון איהר אונפערגעסליכען מאן

משה נ״ע

דריקען מיר אויס דעם טיפסטען ביילייד.

יחיאל יהודה ארדינאנס
ירחמיאל ציגאמאן
פירמע צערלעוויטש
פישעל וואלדמאן
פנחס קויפמאן

פערמאכט אלע „נארא"-לאקאלען אין ווארשא

אויך די רעדאקציע פון „שטאפעטא" איז פערחתמעט געווארען

וו א ר ש א, 16 (טעלעפאניש)

לויט א פעראָרדנונג פון דער מאכט זענען היינט געשלאָסען געוואָרען אלע 20 „נארא"-לאָקאלען אין ווארשע. ס'איז אויך פער'חתמעט געוואָרען די רעדאקציע און אדמיניסטראציע פון דער „שטאפעטא".

די „שטאפעטא"-לייט ווילען דרוקען זייער ארגאן

איז... א יודישער דרוקעריי

וו א ר ש א, 16 (טעלעפאניש)

דער אייגענטימער פון דער דרוקעריי „קאָלומנא" (נייע וועלט 39) וואו ס'איז געדרוקט געוואָרען דער דאָנערשטאָג'דיגער נומער פון דער „שטאפעטא" (בלויז צוויי זייטען — אַלס ספעציעלע אויסגאבע) האָט פארנאכט מודיע געווען די רעדאקטאָרען פון „נארא" אָרגאן, אז ער קען, ליידער, מעהר די דאָזיגע צייטונג נישט דרוקען.

זענען די „שטאפעטא" רעדאקטאָרען און ארויסגעבער ארומגעלאָפען איבער ווארשע אויפזוכן א פרישע דרוקעריי, וואָס זאָל וועלען דרוקען די דאָזיגע צייטונג.

אזוי ווי צווישען „אייגענע" האָבען זיי דערווייל נישט געקענט געפונען קיין בעלנים, וואָס זאָלען וועלען דרוקען די „שטאפעטא", זענען זיי געקומען צו א... יודישען דרוקעריי - אייגענטימער און מיט איהם געפיהרט אונטערהאנדלונגען וועגען דרוקען דעם „נארא"-אָרגאן. דער יודישער דרוקעריי אייגענטימער האָט צוליב סאטיספאקציע געוואָלט אָננעהמען די בעשטעלונג כאָטש אויף איין מאָל, אָבער שפעטער האָט ער חרטה בעקומען און אָפּגעזאָגט.

די „שטאפעטא" - רעדאקטאָרען האָבען דערקלערט, אז אויב זיי וועלען אין ווארשע נישט געפונען קיין דרוקעריי — אפילו א יודישע — צום דרוקען זייער צייטונג, וועלען זיי איבערטראָגען די צייטונג אויף דער פראָווינץ.

די „שטאפעטא" איז נישט דערשינען.

אפעלאציע-פראצעס געגען סטאווסקי'ן

וועט פארקומען אין ירושלים

ל אָ נ ד אָ ן, 16 (יט"א טעלעגראפיש)

אין ענגלישען פארלאמענט האָט אויף אַן אַנפראגע פון קאָלאָנעל וועדזשוואוד, דער קאָלאָניאל-מיניסטער געענטפערט, אז דער אַפּעלאציע-פראָצעס געגען סטאווסקין וועט פאָרקומען אין ירושלים. די דריי ריכטער וועלען אויסגעוועהלט ווערען צווישען די 6 ריכטער פון העכסטען געריכט, דער פאָרזיצער פון געריכט איז אַן ענגלענדער, אויף דער זעלבער זיצונג האָט וועדזשוואוד געפרעגט מכח דעם האנדעל צווישען דייטשלאנד און ארץ ישראל און צווישען ענגלאנד און ארץ-ישראל.

דער מיניסטער האָט געענטפערט, אז אין יאָהר 1933 האָט פון פאלעסטינא קיין דייטשלאנד ארויסגעפיהרט סחורות פאר 400 טויזענד פונט און אימפאָרט פון דייטשלאנד פאר 1 מיליאָן פונט. פון ענגלאנד קיין א"י האָט מען ארייגעפיהרט פאר 2 מיליאָן פונט, צוריק פאר א האַלב מיליאָן פונט.

WYJEŻDŻAJĄC, nie zostawiaj w domu papierów wartościowych, złota, srebra i t. p. lecz zanieś je do SAFE'u

געבעלס האט געבעטען דעם מארשאל פילסודסקי

ער זאל זיך בעגעגענען מיט היטלערן

וו א ר ש אַ, 16 (טעלעפאניש)

דער בעזוך פון געבעלס'ן ביי מארשאל פילסודסקי אין בעלוועדער האָט ארויסגערופען א פערשטענדליכע אינטערעס אויך אין די דיפּלאָמאַטישע קרייזען אין ווארשאָ. די בעגעגעניש איז געווען א סענסאציע, ווייל פריהער האָט מען, ווי בעוואוסט, געהאט געמאָלדען, אז פילסודסקי פילט זיך נישט געזונד און וועט דעריבער געבעלס נישט אויפנעמען. ווי מען גיט איבער, האָט מען פון דער דייטשער זייט זיך שטארק בעמיהט, אז די בעגעגעניש זאָל יאָ צושטאנד קומען און דעריבער האָט מארשאל פילסודסקי מכבד געווען, נישט געקוקט אויף זיין שוואכען געזונד צושטאנד, אויפצונעמען דעם דייטשען פראָפאגאנדע מיניסטער. נאָכן געשפרעך האָט זיך מארשאל פילסודסקי צוזאמען פאָטאָגראפירט מיט געבעלס'ן.

אין די דיפלאָמאטישע קרייזען גיט מען ווייטער איבער, אז געבעלס האָט פאָרגעלעגט פילסודסקי'ן זיך צו טרעפען מיט היטלערן. געבעלס האָט דערביי בעטאָנט, אז ער וואָלט שטארק וועלען, אז די בעגעגעניש זאָל פאָרקומען אין דער נאָהענטסטער צייט. קיין קאָנקרעטען ענטפער האָט פילסודסקי נישט געגעבען.

גרויסע ערד-ציטערניש אין אינדיען

לאָנדאָן, 16. (ספּ. טעל.) פון קאַלקוטא קומען אָן ידיעות וועגען אַ גרויסער ערד-ציטעריניש, וועלכע איז פאָרגעקומען אין צפון-אינדיען אָדער אין טיבעט, די ידיעות קומען פון די סייסמאָגראפען. דערווייל זענען נאָך נישט פערהאַן קיין פרטים וועגען פערגעהם פון דער קאַטאַסטראָפע.

שווערע עראפלאן-קאטאסטראפע אין ווארשא

מיט א רומענישען פירשט

וו אַ ר ש אַ, (טעלעפאניש)

היינט ביי טאָג איז אין ווארשאַ פאָרגעקומען אַ שווערע עראָפלאַן-קאַטאַסטראָפע.

אין דער פריה זענען קיין ווארשאָ געקומען צוויי עראָפּלאַנען פון בוקארעשט. אין איין עראָפּלאַן איז געקומען דער רומענישער פירשט קאָנסטאנטי קאנטא קוזינא. אין א צווייטען אעראָפלאַן איז געקומען דער אַמעריקאַנער בירגער נאָרדאָן מונזיג מיט זיין פרוי. ביידע אעראָפּלאַנען האָבען זיך אראָפּגעלאָזט אויפ'ן היגען פליה-פלאַץ. מיטאָגצייט האָט דער רומענער זיך אריינגעזעצט אין עראָפלאַן פון אַמעריקאַנער. ער האָט אהין אויך אריינגענומען די פרוי מאַריאַ שערלעצקא און זיך ארויסגעלאָזט פליהען איבער דער שטאָט. בעת דער עראָפּלאַן איז געווען איבער דער ווייסעל איז דער מאָטאָר קאַליע געוואָרען און דער עראָפּלאַן איז אריין אין וואַסער. מען האָט מיט שיפלעך זיך געלאָזט ראַטעווען. די פרוי איז געווען טויט און דער רומענער איז אין א שרעקליכען צושטאַנד אַפּגעפירט געוואָרען אין שפּיטאָל.

די פייערלעשער זענען געקומען צו דער ווייסעל און ארבייטען ביים ארויסנעמען דעם עראָפּלאַן פון וואַסער.

דעם טיפסטען ביילייד דריקן מיר אויס אונזער חשובן פערוואַלטונגס-מיטגליד יצחק וושאנסקי צוליבן טויט פון זיין שוועסטער

ראה נ"ע

זיין געטרייסט מיט די טראַדיציאָנעלע ווערטער המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבילי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג פון יוד. פליישער און וואורשטעז-מאכער-צעך
פיעטריקאווער 20.

די יעהרליכע גענעראל-פערזאמלונג

פון חסד של אמת ומנחמי אבלים, לאדז

וועט פארקומען אין סע'איינם-לאָקאַל פיעטריקאווער 84, זונטאג, פ' פנחס, דעם 1 ליפּיעץ 1934, צום ערשטען טערמין 4 א זייגער נאכם. פאלס עס וועט נישט ערשינען די גזהעריגע צאהל מיטגלידער קומט די פערזאמלונג פאר מיט 2 שעה שפעטער ד"א 6 פארנאכט דעמזעלבען טאג אין זעלבען לאקאל און וועט גילטיג זיין ביי איטליכער צאהל מיטגלידער. טאג-ארדנונג: 1) עפענען די פערזאמלונג, 2) וואהלען פון א פארזיצענדער, 3) פארלעזען דעם פריהערדיגען פראטאקאל. 4) קאסע און מעטינקמטס-בעריכט. 5) בעריכט פון דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע, 6) בודושעט אויפ'ן יאָהר 1934/35, 7) ערגענצונגס-וואהלען פון דער פערוואלטונג און די קאנדידאטען און א רעוויזיאנס-קאמיסיע, 8) פרייע פאַרשלאָגען.

לאדז, דעם 17 טשערוויעץ 1934.

בעמ. אום נישט צו פערלירען דאס וואהל-רעכט, בעטען מיר די פערשאכלעסיגטע בעטראגע איינצוצאָהלען ביז דעם 29 טשערוויעץ 1934.

שלאסעריי-ארבייטען,

ווי אויך אויטאגענישע שווייסונגען, מעטאל-בעארבעטונגען, מאשינען-טיילען

פיהרט אויס בילינג

J. REDER, Łódź

קאָנסטאַנטינער 11/13

רעכער

צו וועש און הענטשקעס ווערן געמאכט

שרודמיעסקא 8.

היינט, זונטאג, דעם 17 יוני ה. י. 3 א זייגער נאכמ. קומט פאר צום ערשטען טערמין אין אייגענעם לאקאל די

אלגעמיינע פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) ערעפנונג; 2) וואהלען פון א פרעזידיום; 3) בעשטעטיגען די קאסע-בעריכטען פון יאָהר 1933/34 פון דער פערוואלטונג און רעוויזיאָנס-קאמיסיע; 4) וואהלען פון א פערוואלטונג און רעוויזיאנס-קאמיסיע; 5) בעשטעטיגען דעם בודושעט אויף 1934/35; 6) פערשידענעס, פרייע פארשלאגען.

בעמערקונג: אין פאל עס וועט נישט ערשיינען די געהעריגע צאהל מיטגלידער צום ערשטען טערמין, קומט פאר די אלגעמיינע פערזאמלונג דעם זעלבען טאג 6 א זייגער אוו. און וועט זיין גילטיג ביי יעדער צאהל אנוועזענדע.

די פערוואלטונג

פון „בית יתומים" זגערזשער 40.

2488

רגשי השתתפות בצערם הרב של חברינו אחים זשורקובסקי במות עליהם

אביהם ז"ל

בעמורתם המסורה על שדה המוזיקה העברית ימצאו נחומים.

המנצח והמקהלה המעורבת שע"י „הזומיר" בלודז.

אויפפאָדערונג

דערמיט פאָדער איך יאקוב בערלינסקי, צעגעלניאנא 11 אז ער זאָל צוריק אפגעבען 2 וועקסלען אויף א סומע פון 200 זל. וועלכע ער האָט אויף א נישט לעגאלען אופן צוגענומען ביי פרוי חנה קודיש אין לויף פון 7 טעג. אין געגענפאל וועט דער גאנצער ענין איבערגעגעבען ווערען דער פראָקוראטור. פאר מיין פרוי חנה קודיש

יחיאל בערגער מלינארסקא 26

זומער-קאלאניע

ביים פעראיין „נותן לחם"

איינשרייבען פון יונגלעך קומט נאך פאר פלאץ דאמבראווסקיעגא 4.

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40.

נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו. זונטאג און יום-טוב פון 9 - 1 פארמיטאג.

בעזונדערער ווארטע - זאל פאר פרויען

מודעה.

ברוך-קראנקע! קריפּעל!

ליידענדע אויף פערשידענע ביין-פערקרימונגען פון גוף (הויקערס)!

נאך לאדז איז געקומען צום ערשטען מאָל דער אמת'ער וועלט-בעריהמטער ספעציאליסט

Ortoped NATAN RAPAPORT

פון ווין מיט לאַנגיעהריגער פראקטיק און נעמט אָן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אָווענד

אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23 (פריהער וֹסכאָדניאַ 23)

ברוך-ליידענדע! איהר קענט געזונד ווערען אָהן בלוטיגע אָפּעראציע! ראטעוועט אייער געזונד כל-זמן ס'איז נאָך צייט, ווייל דער ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, די קישקעס ווערען פערדרייכט און מ'קען בראנדיג ווערען. א הילף און א רפואה! דורך מיין מעטאדע ערפינדענע ספעציעלע הייל-בענדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע ביי אנפאנגס-ברוכען. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-אפאראטען נאך דעם סיסטעם פון פראפעסאר ד"ר האפפא. ד"ר העססינג און קאללאט. געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פיס ווי אויך שמערצענדע פלאט-פיס, פאר אמפוטירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט-פיס (סטאלאן-ארבייט).

פאר דאמען נאך אפעראציעס קינסטליכע ברוסטען.

ביים אראפלאזען זיך פון מאגען, קישקעס און געבירט-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-בענדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד.

געדענקט די אדרעס:

ארטאפעדישע אנשטאלט 23 פילסודסקיעגא 23.

בעמערקונג: די אויפנאהמען פון קראנקע קומען פאר פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3—7 אָווענד.

צאהלרייכע דאנקזאגונגען פון רבנים און צדיקים.

בריליאנטען, גאלד, זילבער, פערשיד. ביזשוטעריע, לאמבארד-קוויטעס קויפט און צאהלט די העכסטע פרייזען

Magazyn jubilerski M. H. Lissak, Piotrkoska 5

Dr. J. NEUMAN

כירורג און גינעקאלאג (פרויען-ארצט)

נעהמט אָן פון 3 ביז 4.30 נאָכמיטאָג און פון 7.30 ביז 8.30 אָוונט.

זאַכאָדניאַ 57, טעל. 128-95

גליק און וואוילשטאנד

וועט דערגרייכען, קומענדיג צו לאס צו דער 1-טער קלאס פון דער מלוכה-לאטעריע אין דער גליקליכסטער קאלעקטור פון

י. ה. ליטמאן

32 פיעטריקאווער 32

אָט דאס איז דער אויסצוג פון אונזערע גרעסטע געווינסטען:

300.000	אויף נר. 42630	300.000	אויף נר. 26014
50.000 זל.	אויף נר. 101750	50.000 זל.	אויף נר. 144482
15.000 זל.	אויף נר. 182813	15.000 זל.	אויף נר. 95652
15.000 זל.	אויף נר. 138923	15.000 זל.	אויף נר. 86938

און א סך, א סך אנדערע קלענערע געווינסטען.

איילט צו אונז נאך די גליקליכע לאסען!

די ציהונג קומט שוין פאר דעם 19-טען יוני ד. י.

די נייעסטע מאדעלען

זומער-שיך

ווי אויך פלעטשאנקעס

אין א רייכען אויסוואהל, בעקומט איהר נאר אין דער פירמע

A. Ogórek

ŁÓDŹ, ZAWADZKA 11.

בעגעגעניש פון היטלער מיט מוסאליני

היטלער איז שוין צוריקגעפלויגען קיין בערלין

פאריז, 16 (ספ. טעל.)

צווישן היטלערן און מוסאליניען איז געקומען צו א פארשטענדיגונג נאר אין איין פונקט.

מוסאליני, וועט זיך אונטערנעהמען צו אונטערהאנדלען וועגן דייטשלאנדס צוריקקעהר אין דער פעלקער-ליגע.

די מיינונגס-פארשידענהייט צווישן דייטשלאנד און איטאליען האט זיך ארויסגעוויזען בעתן בעהאנדלען די פראגע פון רוסלאנד, ווייטער מזרח און באלקאן-פאליטיק.

מוסאליני, אנערקענט דאס רעכט פון דייטשלאנד אויף גלייכער בעוואפנונג.

פאריז, 16 (ספ. טעל.)

„האוואס"-אגענטור מעלדעט פון ווענעדיק, אז מוסאלינס געשפרעך מיט היטלערן האט געדויערט דריטהאלבען שעה. ביידע האבען גערעדט דייטש.

פאריז, 16 (ספ. טעל.)

די גאנצע היגע פרעסע איז געשפאנט צוליב דער ווענעדיגער בעגעגעניש „פיגארא" מעלדעט פון רוים א רייה קלאנגען וועגען דער טעמע פון מוסאליניס געשפרעכען מיט היטלערן. מוסאליני זאל מאכען היטלערן דריי פארשלאגען: 1) א וואפענשטילשטאנד אין דער פראגע-עסטרייך אויף 10 יאהר; 2) דייטשלאנד זאל צוריק אריינטרעטען אין דער פעלקער-ליגע; 3 פאר דעם פרייז וועט מוסאליני פועל'ן ביי ענגלאנד און פראנקרייך, אז זיי זאלען מסכים זיין אויף גלייכע רעכט פאר דייטשלאנד זיך צו בעוואפענען.

„ל'עוור" מאכט אויפמערקזאם, אז איטאליען דערוויטערט זיך לעצטענס אלץ מעהר פון ראטען-פערבאנד.

דער דייטשער מאראטאריום איז א שאנטאזש

די גאנצע וועלט פראטעסטירט געגען דעם נייעם דייטשען איפשו

בערן, 16. (ספעציעל)

די דירעקציע פון דער אינטערנאציאנאלער באנק אין באזעל האט באלד נאכ'ן דערהאלטען די ידיעה, אז דייטשלאנד שטעלט אפ די צאהלונגען פון די אויסלענדישע חובות צוזויפנערופען אנ'אויסערארדענטליכע פערזאמלונג, אויף וועלכער עס איז בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען מיט א פראטעסט צו דער דייטשער רעגירונג און וועגען דעם מוריע זיין אלע רעגירונגען.

לאנדאן, 16. (ספ. טעל.)

די גאנצע ענגלישע פרעסע אטאקירט שארף דייטשלאנד פאר דערקלערען דעם מאראטאריום. די פרעסע מאכט איינגאנצען פעראנטווארטליך דייטשלאנד פאר'ן מאראטאריום, פעסטשטעלענדיג, אז זי אליין האט צו איהם דערפיהרט מיט איהר אינערליכער אינפלאציע-פאליטיק און אויך מיט איהר אנטי-יודישע אקציע. די פרעסע פערלאנגט פון דער ענגלישער רעגירונג אנצווענדען געגען דייטשלאנד שארפע געגען-מיטלען.

פאריז, 16. (ספ. טעל.)

האוואס שטעלט פעסט, אז די עפענטליכע מיינונג פון פראנקרייך קען בשום אופן נישט שלום מאכען און מסכים זיין מיט די דייטשע ארגומענטען, וועלכע בעגרינדען די נויטיגקייט פון מאראטאריום.

די פאריזער פרעסע ווייזט אן, אז דייטשלאנד האט לעצטענס איינגעקויפט א מאסע מאטעריאלען פאר איהר קריגס-אינדוסטריע. זי האט אריינגעשטעלט אין בודזשעט ציגאנטישע סומעס אויף מיליטער-צוועקען, אזוי אז דער דייטשער בודזשעט איז שוין איצט אזוי גרויס, ווי דער פראנצויזישער, אויב מען מאכט אזעלכע גרויסע אויסגאבען און מען גיט אויס אזוי פיל געלד אויף פראפאגאנדע, קען מען נישט רעדען וועגען נויט און בעטען רחמנות.

„עקא דע פארי" רופט אן די האנדלונג פון דייטשלאנד — שאנטאזש.

עס ווערט אויך ארויסגערוקט א פראיעקט, אז פראנקרייך זאל אראפרעכענען פון די געלדער, וואס זי צאהלט פאר די דייטשע סחורות א סומע אויף ענטשעדיגונגען פאר די פראנצויזישע אייגענטימער פון די דייטשע ווערט-פאפירען, וועלכע ליידען פון מאראטאריום.

בערלין, 16 (ספ. טעל.)

דער פינאנץ-מיניסטער שווערין-קראסיק האט אין לייפציג געהאלטען א רעדע, אז דער דייטשער וואלוטא דראָהט נישט קיין שום געפאהר.

דער יודישער באקסער מאקס בער

האט בעזיגט דעם איטאליענישען ריז קארנערא

לאנדאן, 16 (ספ. טעל.)

אין מעדיסאן סקווער גארדען אין ניו-יארק איז פארגעקומען א גרויסער באקס-מעטש פאר וועלט-מייסטערשאפט פון שווערער וואג צווישען דעם וועלט מייסטער קארנערא (איטאליענער) און מאקס בער (א יודישער בחור, וואס שטאמט פון דייטשלאנד).

פאר'ן אנהויבען דעם קאמף האט קארנערא דערהאלטען פון מוסאליניען א דעפעשע מיט פאלגענדיגען אינהאלט:

„דו מוזט זיגען!"

געשעהען איז אבער פונקט פערקעהרט.

נאך א שווערען און פערביטערטען קאמף האט מאקס בער אין דער עלפטער רונדע בעזיגט קארנערא'ן דורך א טעכנישען ק. א. און איז אנערקענט געווארען אלס נייער וועלט-מייסטער פון שווערער וואג. דער קאמף האט געהאט א סך דראמאטישע מאמענטען. אין אלגעמיין אבער האט ער דייטליך ארויסגעוויזען די איבערוואג פון בערן. בעיס זיג האט דער 60 טויזענדקעפיקער עולם אויפגענומען מיט אנ'אויסערגעווענליכען ענטוזיאזם. קארנערא איז נאך זיין מפלה געווען פולשטענדיג צוזאמענגעבראכען.

גרויס געשלעג אויף א פוסבאל-מעטש אין ווארשא

ווארשא, 16 (טעלעפאניש)

אויף א פוסבאל מעטש צווישען „מכבי" און „רעדוטא" אויף פעלצאוויז'ע איז פארגעקומען א גרויס געשלעג. עטליכע „מכבי"-שפילער זענען פערוואונדעט געווארען. א גרופע כוליגאנעס זענען ארעסטירט געווארען.

אונטערגעשריבען פראנצויזיש-ענגלישען האנדעלס-אפמאך

לאנדאן, 16 (ספ. טעל.)

היינט איז אונטערגעשריבען געווארען דער פראנצויזיש-ענגלישער האנדעלס אפמאך.

קאטאסטראפאלער וואסער-מאנגעל אין לאנדאן

לאנדאן, 16 (ספ. טעל.)

דער וואסער-מאנגעל הויבט אן אנצונעהמען קאטאסטראפאלע פארמען. די וואסער-קאנסומציע איז בעגרענצט געווארען. אויב ס'וועט אין די נאהענטסטע טעג נישט פאלען קיין שטארקע רעגענס, איז די לאגע געפעהרליך.

3 מיליארד קרעדיטען

אויף פראנצויזישער בעוואפנונג

פאריז, 16 (ספ. טעל.)

דער פראנצויזישער פארלאמענט האט אנגענומען דעם פראיעקט וועגען קרעדיטען פון קנאפע 3 מיליארד פראנק אויף פערזיכערען די פראנצויזישע גרעניצען.

2 מענשען פערמשפט צום טויט

בעשולדיגט אין ערמארדען הארסט וועסעל

בערלין, 16. (ספ. טעל.) ס'איז ארויסגעטראגען געווארען א שטרענג אורטייל... ...זענען פערמשפט געווארען צום טויט, פעטער שטאלל אויף 7 מיט א האלב... כלומרשטע מערדער פון הארסט וועסעל. סאלא, יאהר תפיסה

דערשאסען דעם אינערן-מיניסטער בראניסלאוו פיעראצקי

(ענדע פון דער 1טער זייט)

ראט פארגעקומען א ספעציעלע טרויער-זיצונג. דער פרעמיער קאזלאווסקי האט געהאלטען א רעדע, גע... ווירמען דעם טראגיש-פערשטארבענעם מיניסטער פיעראצקי.

נאך דער רעדע האט דער פרעמיער מיט ע... זיך... פערזענליך איבערגענומען די לייטונג פון אינערן-מיניסטעריום.

דער טויטער קערפער האט מען אריבערגעטראגען אין מתים-שטיבעל פון אויאזדאווער שפיטאל.

8 א זייגער זענען דארט אנגעקומען די מיניסטארען.

ביים טויטען קערפער האלטען וואך די בעאמטע פון מיניסטעריען-ראט.

ווארשא, 16, (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער מלוכה-פרעזידענט, וועלכער האט היינט געהאלטען זיין ... פייערליכקייט אין ביר... גאשטש האט זיין וויזיט אפגערופען.

ווארשא, 16, (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) לויט א פעראָרדנונג פון קריגס-מיניסטעריום האט דער פערשטארבענער מיניסטער, וועלכער איז געווען א פאלקאווניק בעקומען דעם טיטול פון בריגאדע-גענעראל.

פון גאנצען לאנד און פון דער גאנצער וועלט קומען אן צום מיניסטעריען-ראט קאנדאלענץ-דעפעשען.

ווארשא, 16, (טעלעפאניש דורך יט"א) דער צענטראלער יודישער סוחרים פעראיין האט צוגעשיקט דעם פרעזידיום פון מיניסטעריען-ראט א קאנדאלענץ דעפעשע צוליב'ן טויט פון מיניסטער פיעראצקי.

מען טרויער-אקאדעמיעס, אין פיל שטעט האט מען אנגערופען גאסען אויפ'ן נאמען פון טראגיש אומגעקומענעם מיניסטער פיעראצקי

אויך דער צענטראלער יודישער האנדווערקער פערבאנד האט צוגעשיקט א קאנדאלענץ דעפעשע צום פרעמיער קאזלאווסקי.

ווארשא, 16. טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אלע אמבאסאדארען האבען אפגעגעבען קאנדאלענץ וויזיטען.

פאסאל הייסט שוין פיעראצקי-גאס

ווארשא, 16. טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט 6 א זייגער אין אווענט איז פארגעקומען די פייערליכע ענדערונג פון נאמען פון דער פאקסאל-גאס אויפ'ן נאמען פון בראניסלאוו פיעראצקי.

ס'זענען אנוועזענד געווען פיל דעלעגאציעס און א גרויסער עולם.

נאכדעם ווי דער ארקעסטער האט געשפילט דעם טרויער-מארש האט געהאלטען א גרויסע רעדע דער שטאט-פרעזידענט קושטשאלאווסקי איז וועלכער ער האט געטייטט די בעשלוסען פון ווארשא זיך צו פערזאמלונג וועגען 12 ביימער אויפ'ן פלאץ פון יוזעף פילסודסקי כדי אפצוגעבען כבוד דעם ערמארדעטען מיניסטער.

פראפ. קאזלאווסקי — אינערן-מיניסטער

ווארשא 16. טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער מלוכה-פרעזידענט האט היינט נאמינירט דעם פראפ. לעאן קאזלאווסקי אלס אינערן מיניסטער, וועלכער וועט גלייכצייטיג פערוואלטען דעם אמט פון פרעמיער-מיניסטער.

די לויה — דינסטאג אין נוי-סאנטש

ווארשא. 16. טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער טויטער קערפער וועט היינט איבערגעטראגען ווערען אין דער קירך פון הייליגען קרייץ, וואו דאס פובליקום וועט קענען אפגעבען דעם לעצטען כבוד דעם טראגיש-אומגעקומענעם.

מאנטאג האלב 10 א זייגער אינדערפריה וועט אין דער קירך פון הייליגען קרייץ פארקומען א גאטעס-דינסט און דאן וועט דער טויטער קערפער איבערגעפיהרט ווערען אויפ'ן הויפט-וואקזאל פון וואנען ס'וועט אפגעהען א ספעציעלער צוג קיין נוי-סאנטש, וואו די לויה וועט פארקומען דינסטאג.

דער טרויער-צוג וועט זיך אפשטעלען אין קאלושקי, פיעטריקאוו, טשענסטאכאוו, זאמבקאוויץ, שטשאקאוו קראקא און טארנאוו.

ביידגאשטש, 16. (ספ. טעל.) דער היגער סטאראסטא האט בעקומען די מיטצייטונג ... די מוטער פון מיניסטער פיעראצקי וועגען אומגליק,

די אלטע מוטער האט געחלשט, דערהערענדיג די ידיעה.

דער פערשטארבענער מיניסטער פיעראצקי איז געווען איינער פון די פערדינסטפולסטע אינגאהעגגי קייטס-טוער. ער איז געבוירען אין יאהר 1894 אין ביידגאשטש, שוין אין דער לעמבערגער אוניווערזיטעט האט ער גענומען א טעטיגען אנטייל אין דער אונאבהענגיגקייטס-ארבייט, ביים אויסברוך פון דער מלחמה איז ער אריינגעטרעטען אין די לעגיאנען. נאך דער מלחמה האט ער אנטיילגענומען אין די קאמפען וועגען לעמבערג און דאן אנדערע געהערטע פונקציעס. אין יאהר 1928 איז ער אויסגעוועהלט געווארען אלס סיים-דעפוטאט און ... ... פון „בעזעפע"-קלוב און פארזיצער פון דער מיליטער-קאמיסיע.

דאן איז ער געווען וויצע-מיניסטער אין קאבינעט פון ד"ר שווישאלסקי, מיניסטער אן א פארטעפעל אין קאבינעט פון סלאוועק רעגירונג און אין דער רעגירונג פון פראפ. פריסטאר, פון יאהר 1933 איז ער געווען אינערן-מיניסטער.

דער פערשטארבענער מיניסטער האט געהאט א גאנצע רייה אויסצייכנונגען.

ראטעוועט אייער געזונט!

קראנקע אויף רופטורען (בויך-קראנקהייטען)

ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפן ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים בויך-קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען.

אויף אויסגעקרימטע רוקען ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל-גארסעטען אויף ביינער-שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטאפעדישע הייל-אפאראטען אויף פלאטפוס.

ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען, אויף זשילאטעס-גומי-זאקן לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל-ארטאפעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ — אויס לעמבערג

לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)

(פראנט פארטער), טעל. 09-177 נאהענט פון לאדזשער פאבריקס-באהנהויף

בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאויבעדינגט נויטיג.

צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק-בריף.

(אין זגערזש אויף פלאמאצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

טרויער

ווארשא, 16. טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין צוזאמענהאנג מיט'ן טראגישען טויט פון מיניסטער פיעראצקי זענען ארויסגעגעבען געווארען פאלגענדע פעראָרדנונגען:

1) ביז צום טאג פון דער לויה דארפען אויף אלע רעגירונגס-בנינים הענגען מלוכה-פאהנען.

2) אין אלע מיטעלע פערפליכטען א 8-טאגיגער טרויער, אין די אמטען פון אינערן-מיניסטעריום און אין דער פאליציי א טרויער פון 28 טאג, בעת דער טרויער-צייט זענען אלע פערוויילונגען און אויפנאהמען אפגערופען געווארען. די בעאמטע דארפען זיך אפהאלטען פון אנטיילנעהמען אין פערוויילונגען, אויפנאהמען און פערזאמלונגען.

3) אויף דער צייט פון טרויער מוזען אלע בעאמטע טראגען טרויער-בענדער אויף די הענד.

4) אין אלע שטעט אין פוילען און אין אויסלאנד, וואו ס'זענען פערהאן פוילישע דיפלאמאטישע פלאצובקעס דארפען פארקומען טרויער-גאטעס דינסטען.

5) אין טאג פון דער לויה זאלען אין אלע שטעט אפגערופען ווערען די טעאטער-קינא פארשטעלונגען און אלע עפענטליכע פערוויילונגען.

ווארשא, 16. טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין גאנצען לאנד זענען פארגעקו-

לאדז 17 יוני 1934

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז 17 יוני 1934

נידערטרעכטיגקייט און משוגעת

דער מערדער-אטענטאט אויפן אינערן-מיניסטער פיעראצקי

וואספער האנד האט זיך אויפגעהויבען, וואסער ווילד געוועהר איז געצילט געווארען געגען דער פערזאן פון מיניסטער פיעראצקי, איינעם פון די בויער און שעפער און אויסגעלעבטען פוילען?

מעגליך, אז ווען די שורות וועלען ערשיינען, וועט זיין כאטש אין א קליינעם מאס געענטפערט אויף דער שרעקליכער פראגע. מעגליך אז זי וועט נאך זיין פערדעקט מיט'ן שלייער פון דער פינסטערער געהיימניש.

דיזעלבע פראגע שטעלט אויך דאס בלאט פון דער רעגירונג, די „גאזעטא פאלסקא". די צייטונג שרייבט:

„דער אטענטאט אויפ'ן מיניסטער פיעראצקי איז נישט נאר א פערברעכען. עס איז אויך אנ'אונזין. דאס איז אזוי ווייט אנ'אונזין, אז עס איז גאר שווער צו זאגען וועמען מען קאן איהם צושרייבען. מען קאן נישט טרעפען אין וועלכער פאליטישער סביבה, און וועלכע גרופירונגען ליגען זיינע מקורים.

דאס איז נישט קיין פערברעכערישער אטענטאט, ער איז אויך נישט קיין פאליטישער און עס איז נישט מעגליך צו טרעפען אין וועמענס נאמען ער איז אויסגעפיהרט געווארען. דער אטענטאט דריקט גארנישט אויס, מען קאן איהם נישט פערשטעהן, ווייל ער בעדייט גארנישט. עס ווייזט זיך אויס, אז ער דריקט נישט אויס גארנישט אנדערש ווי נידערטרעכטיגקייט און משוגעת.

זיכער וועלען זיך פון דעם מערדער אפזאגן אלע פאליטישע גרופירונגען. און דאך איז דער אטענטאט פארגעקומען. דאך האט עמיצער געשאסען, דאך וואט די ערד אויף אייביג צודעקען די אויגען פון מיניסטער פיעראצקי. עס איז נישט מעגליך צו דענקען, אז קיינער וועט דערפאר נישט טראגען קיין פעראנטווארטליכקייט.

מעגליך, אז די שאסען זענען געפאלען פשוט פון די הענד פון א משוגענעם. אבער עס איז אונמעגליך דערין צו גלויבען. עס ווייזט אויס וואהרשיינליכער, געגען אלעמען, אז אין עפיס א סביבה, אין עפיס צופוילטע פאליטישע פערמענטען האט געמוזט זיך ענטוויקלען, אויפגענומען ווערען די אונמעכטיגע שנאה צום שטארקען און מעכטיגען פוילען, וועלכע האט אריינגעלעגט די וואפען אין די הענד פון דעם מערדער.

אויב עס וועט זיך ארויסווייזען, אז עס ווירקליך אזוי, אויב עס וועט אויפגעקלערט ווערען, וואו עס שטעקען די ווארצלען פון מארד, אויף וואסער באדען עס האט אויסגעבראכען דער מארד, דאן וועט מען מוזען דאס קראנקע ארט פון געזעלשאפטליכען קערפער אויסברענען מיט גליהענדיגען אייזען.

און עס איז צייט, אז אלע זאלען וויסען און געדענקען וועגן דעם. די צייט פון אונפעראנטווארטליכקייט איז אין דער געשיכטע פון פוילען שוין פאריבער. פאר פערברעכען איז פעראנטווארטליך דער פערברעכער, פאר פאליטישע פערברעכענס איז פעראנטווארטליך נישט בלויז דער פיזישער שולדיגער, נאר אויך דער פאליטישער שולדיגער. עס וועט זיך נישט איבער'חזר'ן אין פוילען מעהר דאס מיאוסע בילד פון שוואכקייט, ווי דאס האט מיט זיך פארגעשטעלט די לויה פון פרעזידענט נארוטאוויטש, ווען הינטער דער טרומנע זענען פייערליך געשטאנען די מיטשולדיגע אין מארד.

די רוהיגע, לײדענשאפטלאזע, אבער שטרענגע גערעכטיגקייט שטעהט אויף דער וואך פון דער ארדנונג אין דער פוילישער רעפובליק. די גערעכטיגקייט וועט אויספיהרען איהר חוב ביז צום סוף. נישט כדי נקמה צו נעמען נאר פאר גערעכטיגקייט. נישט אויס צארן, נאר אין אינטערעס פון דער זאך. פאר דער זעלבער זאך, פאר וועלכער עס איז אומגעקומען דער מיניסטער פיעראצקי. פאר דער זעלבער זאך, פאר וועלכער ער איז אמאל געגאנגען אין פעלד אריין, פאר וועלכער ער האט געקעמפט מיט'ן אפענעם פיינד, פאר וועלכער ער האט פערגאסען זיין בלוט אמאל און איצט ווידעראמאל: פאר דער גרויסקייט פון פוילען.

ווייל פאר דעם איז ער געשטארבען. איהם איז נישט געגעבען געווארען דאס איינפאכע גליק צו פאלען אין אפענעם פעלד, ווען מען קוקט גלייך אין פנים פון שונא. דאס מאל איז דער טויט געקומען צו איהם פון הינטערוויילעכס פחדנות'דיג, שטילערהייט ווי ער וואלט איהם מורא געהאט צו קוקען אין די אויגען אריין און פלוצים פון הינטערוויילעכס, פער'סמ'ט איהם מיט דעם פערגיפטען סם. אויב דער מיניסטער פיעראצקי איז נישט געשטאנען געגען די מינוט פון בעוואוסטזיין, ווי ביטער האט פאר איהם געמוזט זיין דער געדאנק, וואס נישט דעמאלט, נישט אין קריג, אין דער ארבייט איבער דער גרויסקייט פון לאנד האט איהם געטראפען די נידערטרעכטיגקייט".

דער „פיהרער" און דער „דוטשע"

צום בעזוך פון היטלער'ן ביי מוסאליני'ן

אין פאריזער „פיגארא" פון וואנען עס איז בעזייטיגט געווארען דער פריהערדיגער רעדאקטאר און ארויסגעבער, דער פערפומען-פאבריקאנט פראנסוא קאטי זיצען איצט אלס רעדאקטארען די בעריהמטע פראנצויזישע שרייבער אנדרע מארוא און פאל מאראן. אט אין דער צייטונג מיהרט דורך דער בעקאנטער זשורנאליסט דיארמעסאן אנ'אינטערעסאנטען פאראלעל צווישען איטאליענישען „דוטשע" און דעם דייטשען „פיהרער", אין צוזאמענהאנג מיט זייער רענדעוואו אין ווענעדיג.

דער דוטשע האט נישט ליב דעם פיהרער, ער ווארפט איהם פאר, אז ער איז א שלעכטער שילער פון דיקטאטורע. דער ראסיזם ווייזט איהם אויס זעהר נאריש און דער אנטיסעמיטיזם זעהר לעכערליך. דער דוטשע האט פערזענליך אינספירירט אין דער איטאליענישער פרעסע די שארפסטע ארטיקלען געגען דער נאציאנאל=סאציאליסטישער אידעאלאגיע. ער האט זיי אינספירירט, אויב ער האט זיי אליין נישט געשריבען. דער פאשיזם אויזורפירט פאר זיך די פאטערשאפט פון דער נאציאנאל=רעוואלוציאנערער בעוועגונג אין אייראפע. קיין שום זאך רעגט איהם נישט אויף אזוי ווי די אויפפיהרונג פון דריטען רייך. וועלכע האט פערגעסען, אז זי איז א ברודער, וואס איז מיט צעהן יאהר יונגער. די בעדייטונג פון היטלערן אין אייראפע נעהמט צו ביים דוטשע דאס גלייכגעוויכט. אין טאג ווען אין דייטשלאנד וועט מעהר נישט זיין דער פעלד-מארשאל, וועט היטלער זיכער ווערען דער איינציגער הערשער פון דייטשלאנד. דאס געפעלט נישט מוסאליני'ן, וועלכער שפילט נישט גערן די צווייטע ראלע.

דער „פיהרער" האט נישט ליב דעם „דוטשע". ער ווארפט איהם פאר, אז ער איז ראפינירט. די בעוואונדערונגסווערטע לאטייניש עלאסטישקייט פון מוסאליני'ן נעהמט ביי איהם גארנישט אויס. אויסער דעם פיהלט היטלער אנ'אפשוי צו איטאליען. אין „מיין" קאמף קאן מען געפינען ממש אויסברוכען פון האס צו דעם לאנד. די דייטשען דענקען זעהר נישט גערן וועגן א דרייבונד. דער געדאנק, אז איטאליען וועט ווערען אין אייראפע א שופט — דאס רופט ארויס אין דייטשלאנד האס און צארן.

נישט קוקענדיג דערויף, זענען ביידע, דער דוטשע און דער פיהרער, פעראייניגט דורך דער מיסטיק פון דיקטאטור. זיי זענען ביידע די גרעסער פון פארלאמענטארישער דעמאקראטיע, פון ליבעראלער הערשאפט. זיי זענען אפאסטאלען פון קארפאראציע און נאציאנאליזם. זיי שפיאנירען זיך נאך איינער דעם צווייטען. זיי זענען אייפערזיכטיג איינער צום אנדערן, איינער האט מורא פאר'ן צווייטען. אבער זיי אנערקענען די זעלבע מנהגים. און דערפאר זענען זיי בעצוואונגען צו מאכען דעם אנשטעל ווי זיי וואלטען זיך ליב געהאט.

מיט 3 חדשים צוריק האט מוסאליני געווענדט עטליכע קארפוסען פון דער ארמעע צו דער גרעניץ און האט גערעדט וועגען דעם, אז אין די „אקאפען הינטער ווינען" וועט מען זיך מוזען שלאגען מארגען קאנען די אקאפעס הינטער וויען ווערען די קאנאלען פון ווענעדיג.

און די סיבות פון דער דאזיגער ענדערונג? אויף דער זייט פון דייטשלאנד ליגט די סיבה דערין, וואס דייטשלאנד מוז די פאליטיק מאכען מער עלאסטיש. די פראגע פון אנשלוס, פונקט אזוי ווי די פראגע פון פוילישען קארידאר, האט מען אפגעלייגט אויף שפעטער. קודם-כל מוז מען לעבען. דייטשלאנד מוז האבען די ענטשפאנונג אין אייראפע, מוז האבען קרעדיטען. אויף דער זייט פון איטאליען האט די ענדערונג געבראכט די ענדערונג פון פרעסטיזש. היטלער אין ווענעדיג בעדייט פראוויזארישע רעזיגנאציע פון עסטרייך, דאס אנערקענען, אז מען האט פערשפילט אין עסטרייך. ווען בערלין ערקלעדרט סטאפ, איז אלצדינג אין דער בעסטער ארדנונג. איטאליען קען מיט סאטיספאקציע זיך ווידער נעהמען צו דער ארבייט פון פערמיטלער. צי האט מען אין איטאליען נישט אויסגעקליבען קיין פאסיגען מאמענט צו שפילען די ראלע פון א שידס - ריכטער? און ענדליך, מוסאליני נעהמט גערן אן בעזוכען אין מאמענט, ווען בארטו בעלייגט ווינזיטען. און צי איז בארטו נישט איינגעלאדען צו קומען אין אקטאבער קיין רוים? אויף וואס קען מען זיך אלזא בעקלאגען?

מיר געפינען זיך אלזא פאר א נייער אויסשטעלונג פון די פיגורען אויפ'ן שאכברעט. מיר לעבען שלעכט, אבער מיר לעבען גיך.

דער פארשפיל צו געבעלסעס בעזוך אין ווארשא

פראפ. זעלינסקי'ס דרשה פאר די היטלעריסטען

איהר קענט אייך פארשטעלן, ווי אזוי א יוד פיהלט זיך איצט אין היטלעריזירטן דאנציג. כאטש וואס דער אמת — פערטשעפען טשעפעט מען נישט קיינעם (ערנסטע־וואו זענען די כוליגאנישע נאציסטען געפעהרליכער פאר'ן יודישען בירגער ווי די היגע מונדירטע לייט!). אבער די גייסטיגע עגויים זענען שרעקליכע. פערהאן דא למשל, דריי־ערליי קאפע־הייזער: 1) אויסגעשפראכענע נאציש, אין וועלכע א יוד וועט נישט אריינשמעקען, 2) נייטראלע, אין וועלכע עס פאלט אמאל אריין א יוד און 3) „יודישע", אין וועלכע אנ'אוניפארמירטער קומט נישט אריין. די לעצטע בעפלאגען בשעת יום־טובים (און אזעלכע קומען דא פאר יעדען מאנטאג און דאנערשטאג) נאר די דאנציגער פאן און די אמאליגע דרייקאלירטע דייטש־קייזערליכע פאן. מיט עטליכע טעג צוריק האט א „יודיש" קאפע־הויז פלאגירט די נאצישע פאן. פון דער דאזיגער מינוט און האבען די יודען אויפגעהערט אריינצוקומען. די פערזענליכע פנים'ער באלעבאס, או ער האט געמוזט דאס טון, האבען די בעזוכער נישט איבערצייגט! לעסען מ„דייטש הויז", וויתנו ב„דאנציגער הויז". ווי די היגע יודען דערציילען מיר, קומען אפט פאר אזעלכע איבערראשונגען: מען זוכט א מקום מנוחה, וואו מ'זאל כאטש במשך פון עטליכע שעה נישט האבען פאר די אויגען די נאצישע פנימער.

מיר אין פוילען קענען זיך גארנישט פארשטעלען, מיט וועלכע פראפאגאנדע־מיטלען די נאציס בענוצען זיך. נישט בחנם פערהאן ביי זיי א ספעציעל פראפאגאנדע־מיניסטעריום מיט'ן בעקאנטען צוריר ישראל געבעלס בראש, פון וואס אנדערע מלוכות ווייסען גארנישט. מען מוז זיך צוקוקען פון דער נאהענט צו דער דאזיגער פראפאגאנדע, כדי צו פערשטיין, וואס פאר א איינפלוס זי מוז האבען.

מיר, יודען אין פוילען, מיינען, אז דאס היטלעריסטישע דייטשלאנד האט נאר אין זין אפצורעכענען זיך מיט די דייטשע יודען. מיר קענען זיך נישט פאר שטעלען, וועלכע ארבייט דארט ווערט אנגעטאן: די יודען־העצע איז ביי זיי אנער נאר א מיטעל צו האלטען כסדר אין שפאנונג דעם המון. יודען־שנאה איז פון לאנג אן א גאנצבאר ארטיקעל אין דייטשלאנד (על פי צופאל לעצטענס אדורכגעבלעטערט עטליכע יאהרגענג „המליץ" פון די אכציגער יאהרען, געפינט מען כסדר אלארם קארעספאנדענצען וועגען דער גיפטיגער יודען־שנאה אין קייזערליך דייטשלאנד!).

ה

„א בריוו פון דאנציג"

איהר קענט אייך נישט פארשטעלן, ווי דאס היינטיגע דייטשלאנד זארגט וועגען דאנציג: עס קומען כסדר דא פאר דייטשע קאנפערענצען, צוזאמענפאהרען, אויסשטעלונגען א. א. וו., וועלכע בעלעבען שטארק דעם היגען האנדעל (דעם נאצישען: געגען יודישען האנדעל פיהרט מען דא א שטילען באיקאט!). דאס מיין דאך זיין: איז פארגעקומען למשל א גרויסע אסטראנאמישע צוזאמענפאהר (צו געקומען אנ'פאנאטישע רעוואלוציע געגען דער גרינדונג פון גאנץ דייטשער ביבליאטעק אין פאריז, וועלכע איז געעפענט געווארען דעם 10־טען מאי „לכבוד" דעם יאהרטאג פון דער פאר־אַ־יאהריגען בליצער־אויטא־דא־פע אין דייטשלאנד!). א רעסטאראנטען־צוזאמענפאהר, א קאכקונסט־אויסשטעלונג און נאך אנדערע. לכבוד אזא מין אימפרעזע ווערט די גאנצע שטאט בעפלאגט, מען ארדענט אין פייערליכע באנקעטען, שטאט־בעקוקונגען און „מרבעל" פרייט זיך!

אויסער דעם מוזען א סך דאנציגער אינסטיטוציעס בעקומען סובסידיעס פונ'ם „מוטער־לאנד". אזוי למשל האט איך בעזוכט די מאריען־קירך (געבויט אין 15־טען יאהרהונדערט אלס א קאטוילישע, באלד נאך דער רעפארמאציע איבערגעגאנגען צו די עוואנגעליקער). איצט ווערט די קירך רעסטאווירט. האט מאן ערשט פיהרענדיג פארציילט, אז גאר א דאנק דער מלוכישער אונטערשטיצונג פון דייטשלאנד קענען זיי דורכפיהרען די אויפפרישונג. אז דאס קאסט א שפאר היסעל געלד, און קלאר פון דעם פאקט, אז דאס בלויזע פערגלאזען פון איין פענסטער קאסט 14,000 גולדען (א 25 טויזנד זלאטעס).

אייך איז מסתמא בעקאנט, אז אלס פארשפיל צו דער ווארשאווער פארלעזונג געבעלסעס וועלכע ווערט ארגאנזירט דורך דער פויליש־אינטעלעקטועלער אוניע, וועמעס פרעזעס עס איז פראפ. טאדעוש זעלינסקי, איז בעשטענען דא פארגעקומען א פארלעזונג פון דעם דאזיגען פראפעסאר איינגעארדנעט דורך דער דאנציג־פוילישער פערלאנס־געזעלשאפט אויף דער טעמע „דער פויער אין דער פוילישער ליטעראטור". כ'האב נישט געקענט איבערהאלטען מיין ביגעריגקייט (פארט א שטיקעל זשורנאליסטישער אפיקורסות אויך!) און כ'בין געגאנגען צו דער פארלעזונג. פארשטענדליך, אז כ'בין געווען דער איינציגער נישט ארישער צוהערער. די פארלעזונג איז געווען איינגעארדנט מיט א גרויסער פאמפע. ביי געווען די גאנצע פנים (אויך די העכסטע היגע פוילישע ווירדע־טרעגער, קאמיסאר מיניסטער פאפע בראש, ווען ס'האט בעגריסט ביים אריינגאנג די פערזאנאל פון דער אויבערפערמאכטע־געזעלשאפט) מיט אלע אנפיהרער, קאפעדראנטען פון די פעדעראציעס היטלעריסטישע פארמאציעס, ווי ס"ס, ס"א א. א. וו. און דעם שרייבן. אל נא קליידער, צוזאמענפאהרען אין עלעגאנטע אויטאס. מיניסטער פאפע האט די פוילישע מיליטערישע אטאשע און נאך אנדערע הויכע בעאמטע האבען פערנומען ערשטע ביים פרעזידיום־טיש.

נאך א בעגריסונג, פול מיט לאקריץ־זיסע ווערטער וועגען דער צוזאמענארבייט מיט פוילען (מיט איינמאל פערגעסען די טויזענטיעהריגע שנאה, און מ'עסט זיך איצט כסדר פון די מיילער), האט פראפ. זעלינסקי אין א שעהנדיגען פארטראג גערעדט אויף דייטש וועגען דעם פויער אין דער פוילישער ליטעראטור. אנגעפיהרט בסך־הכל פיר שרייבער מיט ריימאנט'ן בראש. מיצקעוויטשען און אוועקגעמאכט מיט דער האנט (אפשר צוליב מיצקעוויטשעס פילאסעמיטישער און זיין האלבריודישער אפשטאמונג). אנגעשטעלט זיך דער עיקר אויף ריימאנטן. ביז דער לעצטער האבען אלע אידעאליזירט דעם פויער, ריימאנט ערשט האט דעם פוילישען פויער ריכטיג געמאלט.

מיט איבריגע גרענקען האט דער פרעלעגענט צוגעטראפען די צוהערער: די אייגענלאזיקייט פון די היטלער־אינטעלעקטועלע די וויכטיגקייט פון יום־טובים פאר דער מענשהייט און אז דאס אמאליגע קריסטענטום האט וויפיל־וואס שייכות מיט'ן יודענטום. פערקעהרט, דאס קריסטענטום האט בשעה זיין אויפקום מעהר געהאט שותפותדיגעס מיט דער אנטיקער קלאסישער וועלט (ס'איז דא בעקאנט זעלינסקיס בוך וועגען העלעניזם און יודענטום).

נאך דער פארלעזונג האט ווידער איינער פון די היטלערישע פני גהאלשע א קורצע דרשה וועגען דער נאהענטקייט מיט דער פוילישער ווי־סענשאפט א. אז. וו.

געבעלס בעזוך אין ווארשע איז אזא פאטש אין פנים דעם פוילישען יודען, אז ס'כאפט אן דעם מענשען א שרעקליכער כעס (לידער אנ'אומעכטיגער!) און מ'וויל עפעס טאן, כ'ווייס אליין נישט וואס. (שו)

אטענטאט אויפ'ן פרעזידענט פון קובא

נ י ו - י א ר ק, 16 (ספ. טעל.)

אין האוואנא איז אויסגעפיהרט געווארען אנ'אטענטאט אויפ'ן פרעזידענט פון קובא קארלאגא לענדלאטא. בעת'ן פריהשטיק האט אויפגעריסען א מיטראליע-מאשין. דער פרעזידענט איז פערוואונדעט געווארען אין דער האנד. 3 פערזאן פון דער סוויטע זענען דער'הרגעט געווארען, 20 פערוואונדעט.

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

קאָנדאָלענץ-דעפּעשע פון דער לאָדזער שטאָט-פערוואַלטונג

אין שייכות מיט׳ן טראַגישען טויט פון מיניסטער פּיעראַצקי

(2) אין שייכות מיט׳ן טראַגישען טויט פונם אינערן-מיניסטער פּיעראַצקי, האָט די לאָדזער שטאָט-פערוואַלטונג אין דער פּערזאָן פון דעם רע-גירונגס-קאָמיסאַר אינזש. וואָיעוואָדזקי נעכטען איבערגעגעבען דעם וואָיעוואָדע ה׳ האַוקע-נאָוואַק, אַלס פאַרשטייער פון דער רעגירונג אויף דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע, אַ קאָנדאָלענץ-דעפּעשע, וועלכע דריקט אויס מיטלייד דער רעגירונג אין שייכות מיטן טראַגישען טויט פון מיניסטער פּיע-ראַצקי.

אונאָפּהענגיג דערפון זענען צום וואָיעוואָדע איינגעפלאָסען אין משך פון דעם גשטיגען טאָג קאָנדאָלענץ-דעפּעשען פון פערשידענע אינסטי-טוציעס און פּריוואַט-פּערזאָנען.

אויסגעהאַקט פופציג שויבען

לעבעדיג! הוליאַי דושאַ — הושיאַ-שיושיאַ!

(2) אויף נאַפּיורקאָווסקיעגאָ און גראַבאָווע האָט זיך נעכטען ביינאַכט געמאַכט לעבעדיג און לוסטיג.

די מעשה איז געווען אַ פּראָסטע און אַ פּשוט׳ע:

דער 32-יעהריגער קאַזשימיעזש סטאַכורא (פון פּיענקנע 17) האָט זיך אָנגעטרונקען מיט בראָנפען, ווי ס׳געהער צו זיין, און אַז אין קאָפּ האָבען איהם אָנגעהויבען טאַנצען פריילינע גערדאַ-קען, האָט ער מיט שטיינער אָנגעהויבען צו שיסען נאָוויוואָט אין די שויבען פון די פאַרטער-מענסטער אויף די אָנגערופענע גאַסען.

ביז וואָס ביז וואַן – ביז עס איז געלונגען איהם צו האַמעווען צו קלעמען זיין טעמפּעראַ-מענט און אָפּפיהרען איהם אין ציירקל-אַריין, האָט ער „אויסגעטערעבענצעט" אַנ׳ערך 50 שויבען קלענערע און גרעסערע.

קומט אַ בעאַמטער רעווידירען האַנדעלס-ביכער

מוז ער האָבען פאַר יעדען בעזונדערען פאַל אַ ספּעציעלע אינדיווידועלע בעפולמעכטיגונג

(2) נעכטען איז געשטאַנען פאַר׳ן היגען קריייז-געריכט אַ געוויסער סטאַניסלאַוו רובינשטיין (אינהאַבער פון אַן עקספּעדיציאָנס-ביוראָ אויף מאָ-ניושקי 7) וועלכער איז געמשפּט געוואָרען דער-פאַר, וואָס ער האָט דעם 15 אָקטאָבער פ.י. נישט צוגעלאָזט דעם פינאַנץ-בעאַמטען, קראַל, צו דורכ-פיהרען אַ רעוויזיע אין זיינע האַנדעלס-ביכער.

דאָס געריכט האָט רובינשטיינען פריינע-שפּראָכען, אַרויסגייענדיג פון דער הנחה, אַז אַ פינאַנץ-בעאַמטער, וועלכער דאַרף אַדורכפיהרען אַ רעוויזיע, מוז האָבען ביי זיך אַ בעפולמעכטיגונג וואָס איז נוגע דעם קאָנקרעטען פאַל — מיט אַנדערע ווערטער: ער מוז בעזיצען פאַר יעדער אינטערנעהמונג, וואו ער גייט מאַכען אַ רעוויזיע פון די ביכער – אַן אינדיווידועלע בעפולמעכטיגונג.

ס׳האָט אויך פּאַסירט דעם דריטען מאַי

נישט קיין קאָפּיע-געטען, נאָר צופעליג אָנגעטראָטען

(2) נאָכ׳ן גרויסען קאָך — דעם 3 מאַי ביי דער קאַטעדרע, האָט זיך געמאַכט אַ קליינער „קאָך" אויף דער פּעטריקאָווער גאַס צווישען ציגעל-גאַס און פּאָלודניאָוואַ: איינער פעליקס בזשאָזאָווסקי האָט דאַן מיט אַ מורא׳דיגען אימפּעט און מיט אַ גראָבען שטעקען נאָכגעיאָגט דעם 17-יאָהריגען שילער הערשל קאָזלאָווסקי. פּאָליציי האָט ביידען פערהאַלטען און די אויפקלעהרונגען פון די צדדים זענען געווען פאָלגענדע –

בזשאָזאָווסקי האָט געטענה׳ט, אַז קאָזלאָווסקי האָט בפּיון אַ קאָפּיע געגעבען זיין קליינעם זוהן מיט וועלכען ער איז געגאַנגען אין גאַס... נו, האָט ער איהם געוואָלט מקיים פּסק זיין, און – קאָזלאָווסקי ווידער האָט זיך פערענטפערט, אַז בזשאָזאָווסקי׳ס „קליינעם" האָט ער נישט געהאַט בדעה צו קאָפּיען, נאָר ער האָט איהם בלויז נישט-ווילענדיג אָנגעטראָטען אויפן פוס... נו, און אַז ער האָט דערזעהן, אַז דער אַלטער בזשאָזאָווסקי גייט הויבען די הענד, און דערצו נאָך מיט אַ גראָבען באַמבוס-שטעקען — האָט ער נישט געבאַלעמוטשעט און געמאַכט פיס...

דער סוף איז דאַן געווען, אַז מ׳האָט הערשל קאָזלאָווסקי, וועלכער איז בעלאָפען אין איינקלאַנג מיט זיינע ביידע נעמען (ווי ס׳שטייט געשריבען רץ כצבי – געפלויגען ווי אַ הערשל...), פערמשפּט אויף 14 טעג אַרעסט, און מ׳האָט איהם אַריינגעזעצט.

ווי אַזוי עס קומט דער „רץ כצבי" אין דער „חד-גדיא" אַריין, איז טאַקי אַ קשיא... אָבער אַז עס איז אַזאַ זאַך מעגליך אין אונזערע פער׳געבעלטע צייטען פערגעבען – זעהט מען דאָך!

איז ער אַזוי אָפּגעזעסען 8 טאָג און מ׳האָט איהם, אויפן גרונד פון זיין פאַטערס אַנ׳אַפּעלאַציע, אַרויסגעלאָזט.

נעכטען איז פאָרגעקומען דאָס אַפּעלאַציע-געריכט, און מ׳האָט איהם דעם רעשט זיצען מוחל געווען.

אונזער רעקלאַמע! אונזערע געווינסטען!

דאָס איז דער אויסצוג פון אונזערע גרעסטערע געווינסטען:

415.000 זל.	אויפ׳ן נומער	60373
175.000	"	72423
150.000	"	65707
75.000	"	41519
70.000	"	89106
50.000 זל.	אויפ׳ן נומער	31082
50.000	"	52596
50.000	"	52888
50.000	"	99127

די גרעסטע קאָלעקטור אין לאָדז

ס. יאַטשקאַ פּעטריקאָווער 22

קויפט אונזערע גליקליכע לאָסען—און די הצלחה וועט אויך אייך צושמייכלען! די צייט איז קורץ! איבערמאָרגען די ציהונג!

מ׳האָט איהם נישט דערשאָסען

דער פּאַביאַניצער אויסטערלישער מערדער איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד

(2) די סעקציע, וואָס איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען איבער ראָמאַן טשעפּלאָווסקי, דעם פּאַביאַניצער מערדער פון זיין מוהמע, וועלכער האָט אויך שווער פערוואונדעט דאָס פּאָרפּאָלק זאָוואַדזקי און געפיהרט אַ דורעוודיגען קאַמף מיט דער פּאָליציי — אַט די סעקציע האָט דערוויזען, אַז ער איז נישט געפאַלען פון די פּאָליציייאישע קוילען, נאָר ער האָט זיך אַליין אַריינגעשאָסען 2 קוילען אין קאָפּ און 2 אין האַרץ אַריין...

אַזאַ כח האָט ער געהאַט!

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: ק. לייגוועבער (פרייהייטס-פּלאַץ 2), י. האַרטמאַן (מלינאַרסקאַ 1), וו. דאַנילעצקי (פּיעטריקאָווער 127), אַ פּערעלמאַן (ציגעל-גאַס 32), י. צימער וואָלטשאַנסקאַ 37), פ. וואַיטשיצקי (נאַפּיורקאָווסקיעגאָ 27).

עמיגראַציע-געזעלשאַפט „יעאַס"

עס ווערען געזוכט פאָלגענדע פּערזאָנען: יונה לערנער מיט זיין טאָכטער און אברהם פּרוכטענבערג.

די דערמאָנטע דאַרפען זיך מעלדען אין זייערע עמיגראַציע-אָנגעלעגענהייטען נאָך קאָלומביע.

וועגען אָפּנעהמען בריף פון זיינע קרובים אין ראַטענפערבאַנד דאַרף זיך מעלדען הלל כאַווקין.

דאָס ביוראָ פון דער יודישער צענטראַלער עמיגראַציע-געזעלשאַפט „יעאַס", אַפּטיילונג אין לאָדז גדאַנסקאַ 40, איז טעטיג יעדען טאָג אַ חוץ שבת פון 10 ביז 2 פאַרמיטאָג.

צוויי שׂרפות

(א) נעכטען איז אויסגעבראָכען אַ שׂרפה אין דער פאַבריק פון די „געברידער שווייקערט" (גדאַנסקאַ 47). די צוויי אַרויסגערופענע פייער-לעשער-אַפּטיילונגען האָבען דאָס פייער אין משך פון אַ האַלבער שעה איינגעלאָשען.

* * *

(2) מחמת אַ דעפעקט אין קוימען איז נעכטען אויסגעבראָכען אַ שׂרפה אין אַ קעלער-וואוינונג אויף מעלסשאַרסקיעגאָ 8. דאָס פייער האָט געדראָהט שטאַרק צו פערשפּרייטען זיך, אָבער די אָנגעקומענע פייערלעשער איז געלונגען איהם שנעל איינצולעשען. דער היזק בעטרעפט אַנ׳ערך 1,000 זלאָטעס.

די שטאַרקסטע שטוהל-פערהאַלטונג

היילען שנעל די פלאַנצונגס-פּיגולקעס KOWENA (Cauvin'a) ביליגע און אָנגענעהמע אין געברויך.

אַ שאַכטעלע ענטהאַלט 30 פּיגולקעס 2.50 זל.

צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען.

זונטאָג

ד

17

תמוז תרצ״ד

יוני

זון-אויפגאַנג 3.14

זון-אונטערגאַנג 7.58

די בעצייכנונג KNORR

גאַראַנטירט פאַר די אויסעראָרדענטליכע גוטסקייט און פאַר די אויפבוי - שטאָפען פון גערהאַלטרייכע האָבער-נאַהרונגס-מיטעל.

פּרייזען פאַר האָבערפלאָקן:	1/4 קילאָ-פּאַקעט	60 גר.
	1/2 " "	1.10 זל.
האָבערמעהל	1/4 " "	80 גר.
ראָזמעהל	1/4 " "	80 גר.

פּאָבאָר פון יאָהרגאַנג 1913

מאָרגען, מאָנטאָג, ד. 18 יוני ה. י. 8 אינדערפריה דאַרפען זיך שטעלען צו דער מיליטער איבערזיכט פאַר דער פּאָבאָר-קאָמיסיע נומער 1, (פּיעטריקאָווער 89) די פּאָבאָר-פליכטיגע פון יאָהרגאַנג 1913, וואָס וואוינען אויפן שטח פון 11 קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות:

S, T, U, W, Y, Z, Ź, Ż.

פאַר דער פּאָבאָר - קאָמיסיע נומער 2 פּיעטריקאָווער 89) קומען-אָפּיציעלע צווייטער שטאָק-די פרייוויליגע פון די יאָהרגענג 1914, 1915 און 1916, וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פונם 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 קאָמיסאַריאַטען אויף אַלע אותיות.

די פּאָבאָראָווצעס דאַרפען האָבען ביי זיך אַ פּערזענליכען דאָקומענט, אָדער אַנ׳אידענטיטעט-שיין מיט אַ פאָטאָגראַפיע, אַ רעגיסטראַציע-שיין, אַנ׳אַדראָטשעניע-קאַרטע, אַ שול-שיין און אַ מעך-בעשטעטיגונג.

מיליטער-שטייער

ס׳ווערען צוגעגרייט די נייע נאָמאָזען פאַרן יאָהר 1934

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, איז די מיליטער אָפּטיילונג ביי דער לאָדזער שטאָט-פערוואַלטונג צוגעטראָטען צום פונאַנדערשיקען די צאָהלונגס-נאָקאַזען אויפן מיליטערישען שטייער פון 1934.

דאָס צאָהלען פונ׳ם שטייער איז אָפּהענגיג דערפון, צו וואָס פאַר אַ מיליטער-קאַטעגאָריע דער בעטרייטער געהערט. קאַטעגאָריע C צאָהלט 20 זל. קאַטעגאָריע D – 15 זלאָטעס; קאַטעגאָריע E — 10 זלאָטעס.

בעצאָלט ווערען דאַרף דער שטייער אין משך פון 14 טעג נאָכן בעקומען דעם נאָקאַז, צו וואָס עס קומט צו אַ 14-טאָגיגער הנחה-טערמין.

אלדאָס נישט - בעצאָהלטע פון דעם שטייער אין די פריהערדיגע יאָהרען וועט צוגערעכנט ווערען הייַ יאָהר.

קאָנטראָל פון שפּייז-געוועלבער און בעקערייען

(2) אין די נאָהענטסטע טעג וועט אַדורכגעפיהרט ווערען אין לאָדז אַ קאָנטראָלע פון אַלע געוועלבער און בעקערייען, אין שייכות מיט דער טענדענץ צו העכערען די פּרייזען אויף שפּייז-אַרטיקלען ובפרט אויף ברויט, בעת אויף די מערק ווערט אַלץ ביליגער.

פּערזענליכעס

וויצע שטאָט-סטאַראָסטע יעזשי ראַשיצקי האָט אָנגעהויבען זיין אורלויב.

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע" נאַרוטאָוויטשאַ 20 טעל. 213-84

גרויסער ערפאָלג! — דאָס איינציגע אָפּערעטען-טעאַטער אין לאָדז! גאַסטאויפטריטען פון בעליבטען אַרטיסט, זינגער און טענצער

בן-ציון וויטלער

צוזאַמען מיט׳ן פילהאַרמאָניע-אַנסאַמבל.

היינט, זונטאָג, 2 פאָרשטעלונגען — 12 ביי טאָג גרויסער פריהמאָרגע׳ פאַר אַרבייטענדער אינטעליגענץ פּרייזען פון 30 גר. ביז 1 זל. די שטאַרק אויסג. אָפּערעטע

„יאַנקאַ ציגיינער"

9.15 אָוונט פּרייזען פון 70 גר. ביז 2.20 די העכסט-קאָמישע אָפּערעטע

גאַליציאַנער חתונה

בילעטען אַ גאַנצען טאָג אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

אכטונג! שוין די טעג וויטלער׳ס שלאָגער-פּרעמיערע, די איינציגאַרטיגע אָפּערעטע „דער פרייליכער אַפּיציר"

טרויעריגער סוף פון אנ'אלטער לאדזער משומדת

א שפאנענדע לעבענס-געשיכטע, וואס די משומדת האט דערצעהלט אויפ'ן טויטען - בעט

אין א פארווארפען דערפעל, ערגיץ אין קעלצער געגענד, האט זיך מיט א צייט צוריק, אין א שפעטן אווענד, בעוויזען אנ'אלטע אפגע־שליסענע איינגעהויקערטע שלעפערקע. זי האט זיך אנגעפרעגט צום איינציגען דארט וואוינענדען יוד, אנגעקלאפט אין זיין פענסטער-לאדען און אין א גויאישען יודיש געבעטען זי אריינצולאזען.

דער דארפס-יוד האט פאר דער אורח'טע געהייסען אויסבעטען א געלעגער און ער האט גערעכענט, אז צומארגענס וועט זי זיך לאזען ווייטער אין וועג. די זקנה האט זיך אבער ביי־נאכט אנגעהויבען צו פיהלען שלעכט, בשום אופן זיך נישט געקענט אין דער פריה אויפהייבען און געמוזט ווייטער בלייבען ביים יוד אין שטוב.

דאס בני בית איז זיך מיט דער עלענדער זקנה זעהר זארגפעלטיג אומגעגאנגען און אנגע־ווענדען אלע מעגליכע מיטלען, בכדי זי צוריקצו־שטעלען אויף די פיס. ס'איז איהר אבער געווא־רען וואס אמאל ערגער און ווען ס'האט שוין מיט איהר זעהר שמאל געהאלטען, האט זי צוגערופען צו זיך דעם בעל הבית און אנשטרענגענדיג די לעצטע כוחות, איהם דערציילט פאלגענדע גע־שיכטע:

„איך בין אלט 75 יאהר, שטאם פון לאדז, מיינע עלטערן האבען געוואוינט אויף ציגעל-גאס און זענען געווען זעהר אנגעזעהענע מענשען אין שטאדט.

איך בין אויסגעוואקסען א רייצענד=שיין מיידעל. כ'האב געקאנט זינגען און שפילען. כ'האב חתונה געהאט גאר יונג און געטון אנ'אנשטענדי־גען שידוך. געפיהרט א ליטישע באלעבאטישקייט, געבוירען א געראטען קינד און געלעבט גליקליך.

איך האב געוואוינט מיט מיין מאן און קינד אויף פיעטריקאווער גאס 26. אין זעלבען הויז האט אויך דעמאלט — מיט א 50 יאהר צוריק — געוואוינט א קאזאקען-פולקאווניק, שוין א בע־יאהרטער, אבער זעהר עלעגאנטער קאוואליר. מיין געזאנג האט איהם בעצויבערט. ער האט אנגע־ווענדען אלע בעמיהונגען בכדי מיך צו בעקומען. צום סוף איז איהם דאס געלונגען. ער האט אויך אנגעהויבען אריינצוקומען צו מיר אין שטוב. אונ־זער פריינדשאפט איז אבער, ליידער, צו ווייט אוועק, אזוי, אז ווען מיין מאן איז איינמאל אהיימגעקומען פון דאווענען און אונז געטראפען אין א דראסטישע פאזע — האט ער מיך אפ־געג'ט.

נאכן גט בין איך אוועק וואוינען מיטן דער־מאנטען פולקאווניק. אין קורצען האב איך זיך אפ־געשמד'ט און מיט איהם חתונה געהאט. דער צער פון מיינע עלטערן און משפחה איז נישט געווען צו בעשרייבען, זיי האבען זיך פון מיר מיאש געווען.

איינמאל האט מיך מיין פאטער בעגעגענט אין גאס און ער האט פאר מיר אויסגעשפיגען. איך האב א געשריי געטון: פארשיווי זשיד! ער האט מיר אויסגעמאסטען א הילכיגען פאטש. ס'איז גע־ווארען גלייך א צונויפגעלויף פון מענשען, מ'האט אונז ביידע אוועקגעפיהרט אין „צירקול", מ'האט איהם צוגעצויגען צו פעראנטווארטליכקייט.

אויף דער געריכטס-פערהאנדלונג האב איך געלייקענט, אז דער אנגעקלאגטער איז א פאטער מיינער און איך האב זיך געהאלטען בכלל זעהר חוצפה'דיג. דער פראצעס האט זיך געענדיגט דער־מיט, וואס איך בין פערמשפט געווארען צו דריי חדשים ארעסט.

צו גיין אין תפיסה האט מיך נישט געגליסט. אגב האט זיך אויך גראד געמאכט, אז מיין מאן, דער פולקאווניק, איז אוועק אויף מאנעווערס, ער האט זיך צו לאנג געזוימט און נישט געלאזט ווע־גען זיך הערען. איך האב געמיינט, אז ער האט שוין אין מיר פערגעסען. מיר האט דער גאנצער עסק שוין אנגעהויבען באנג צו טון. איך האב זיך דעריבער אויפגעכאפט און אריינגעגאנגען צו מיי־נע עלטערן, געפאלען זיי צו די פיס, געבעטען, אז זיי זאלען מיר מוחל זיין פאר די פערשאפטע יסורים און אויסגעדריקט מיין גרייטקייט צוריק צו ווערען א יודיש קינד?

שווער צו שילדערן, ווי אזוי מיינע עלטערן האבען אויפגענומען מיין וויזיט און חרטה־דערקלערונג. גענוג צו זאגען, אז מיין פאטער האט מיר די שטראף געשאנקען.

באלד דערנאך איז אבער צוריקגעקומען מיין מאן. איך בין באלד אוועק צו איהם און פון דעמאלט אן האב איך איבערגעריסען אלע בעצי־הונגען מיט מיין משפחה.

ניט לאנג דערנאך האבען מיר זיך איבער געצויגען קיין מאסקווא, וואוהין מיין מאן איז דינסטליך איבערגעטראגען געווארען. ער האט שנעל אוואנסירט און איז געווארען אנ'אנגעזעהענער גע־נעראל און א גאנצער מחותן אין צארישען הויף.

מיר האבען אנגעזאמעלט א גרויס פערמעגען און געפיהרט א ברייט לעבען. איך האב געהאט מיט'ן גענעראל 2 זיהן און איין טאכטער. די קינדער האבען בעקומען הויכע בילדונג, די טאכ־טער האט חתונה געהאט מיט א יחוסדיגען רוסישען פריץ'ס א זוהן.

איך האב געלעבט צופרידען און געמיינט, אז איך וועל שוין אזוי אויסלעבען מיינע יאהרען.

איז אבער אויסגעבראכען די מלחמה. מיינע צוויי זיהן זענען גלייך אוועקגעשיקט געווארען אויפ'ן פראנט און עס האט גארנישט לאנג געדוי־ערט און איינער פון זיי, דער יונגערער איז גע־הרגעט געווארען. איך ווייס אפילו נישט, וואו זיין קבר געפינט זיך. איך האב לאנג בעוויינט זיין יונגען טויט, אבער איידער די טרערען זענען מיר אויסגעטריקענט געווארען, האט זיך מיר אונטער־גערוקט א פרישע צרה. מיין מאן, וועלכער האט שוין געהאלטען ביים איבערגעהן אין עמעריטור. האט עפיס געמאכט אנ'אומפליכען טעות און נישט קענענדיג איבערטראגען די פארוואורפען, האט ער זיך דערשאסען.

דערווייל איז אויסגעבראכען די רעוואלוציע, מיין פערמעגען איז צורונען געווארען איך בין פון רוסלאנד ענטלאפען קוים א לעבעדיגע. וואו מיין עלטערער זוהן איז אהינגעקומען, ווייס איך נישט, איך ווייס אויך נישט, וואס עס איז געווארען מיט מיין טאכטער און איידעם.

איך האב זיך אנ'עלענדע ארומגעדרעהט צווישען די פערוואנעלטע עמיגראנטען אין פאריז. כל זמן איך האב נאך געהאט געלד און וואס צו פערקויפען, איז נאך געווען האלבע צרות. אלע לעבענס-מקורים זענען אבער שנעל אויסגעטריקנט געווארען, נעמען זיך צו אנ'ארבייט, בין איך שוין געווען צו אלט און שוואך, איך האב דעריבער ממש אנגעהויבען צו הונגערן.

בעקאנטע עמיגראנטען האבען אויף מיר רחמנות געהאט און מיך ענדליך איינגעארדענט אין א זקנים-הויז אין מינכען. איך בין שוין געווען צופרידען מיט מיין גורל און גערעכענט, אז דארט וועל איך שוין אויסהויכען מיין זינדיגע נשמה. איז אבער דער בעכער פון מיינע צרות א פנים נאך נישט פול געווען. מאכט זיך א נייע אומגליק. ס'קומט צו א היטלער-איבערקעהרעניש. אין אלע אינסטי־טוציעס הויבט זיך אן א שטרענגע ראסען-רייניגונג. מסתמא האט מען זיך אויך בעגריבעלט אין די דאקומענטען פון די פענסיאנערען אין מיין זקנים-הויז און מען האט אויסגעפונען אז איך שטאם פון יודען. דאס איז גענוג געווען, אז מ'זאל מיך פון דארט משלח זיין.

איך האב זיך געפונען אויף דער גאס, אהן א דאך איבערן קאפ, א איינזאמע, א צעבראכענע, די נויט האט מיך געצוואונגען צו בעטלען. איך האב זיך אזוי דורכגעשלעפט גאנץ דייטשלאנד, אריבערגעקראכען די גרעניץ און איך וואנדער שוין אזוי וואכען לאנג איבער פוילען.

מיין שטרעבונג איז געווען צו דערשלאגען זיך ביז לאדז. געוויס לעבען שוין אווראי לאנג נישט מיינע עלטערן, ווער ווייסט, וואו ס'איז אין ערגיץ אהינגעקומען מיין ערשטער מאן און מיין לעבעדיג פעריתומט קינד.

איך וואלט זיך אבער דאך נאך געוואונשען צו דערשלעפען זיך ביז לאדז, אויפצוזוכען דארט די קברים פון מיינע עלטערן און ביי זיי צו בעטן מחילה פאר מיינע שרעקליכע מעשים. בעגראבען זיין וואלט איך געוואלט אויפ'ן יודישען בית-עולם, ווייל איך האב חרטה אויף מיינע מעשים און האלט זיך פאר יודיש קינד.

זי האט נאך ווייטער געוואלט רעדען, די ווערטער זענען איהר אבער געבליבען שטעקען אין האלז, זי האט פלוצלינג פערגלייזט די אויגען און אין דער אנוועזענהייט פון דארפס-יודס גאנצען בני בית געשטארבען.

דער יוד האט זיך אפילו בעמיהט צו ברענ־גען די פערשטארבענע צו קבר ישראל, די ארטיגע מאכט איז אבער געווען דאגעגען, זי איז בעגראבען געווארען אויפן דארפישן „צמענטאזש".

XXX

פילהארמאניע-זאל

נארוטאוויטשא 20, טעלעפאן 213-84.

דאנערשטאג, דעם 21-טען יוני 9 אווענד

פייערליכער יובילעאום-קאנצערט

לכבוד דער 30-יעהריגער חזנישער טעטיגקייט
פון וועלט - בעריהמטען אבערקאנטאר

גרשון סיראטא

עס נעמען אנטייל: אבערקאנטאר אהרן עלפאנט, אבערקאנטאר שלמה הערשמאן, בעריהמטע יוד. פאלק-זינגערין זמרה זעליגפעלד, בעוואוסטע לירישע זינגערין העלענא סיראטא, בעריהמטער יוד. פאלקס-זינגער מ. היפנים, און אחרון אחרון חביב דער יובילאר גרשון סיראטא.

אזא קאנצערט קומט פאר איין מאל אין 100 יאהר! אזא פראגראם האט לאדז נאך נים געזעהן!

בילעטען שוין צו בעקומען אין דער קאסע פון פילהארמאניע.

יודישע פרוי איז פלאמען

עקספלאדירט א בלעך מיט דענאטורירטע שפירט

(2) פאסירט האט עס אויף זאכאדניע 30, בעת'ן איבערגיסען דענאטוראט, האט אין בלעך, מחמת א נישט־פעסטגעשטעלטער סיבה, אויפגעריסען, און די פרוי, וואס האט דעם דענאטוראט אי־בערגעגאסען די 46-יעהריגע בגנענדעל ראטבערג פון זגערזש, איז מאמענטאל ארומגעכאפט געווארען פון פלאמען.

מען האט קוים דאס פייער, מיט דער הילף פון קאלדרעס, אויף איהר איינגעלאשען, און אין א שווערען צושטאנד, א שטארק אפגעבריהטע האט זי פאגאטאוויע אפגעפיהרט אין שפיטאל.

ערב א שטרייק אין דער זייד-אינדוסטרי

(2) אזוי ווי די בעטייליגטע קאנפערענץ איב'ם אר־בייטס-איבסעקטאראט וועגען דעם געקינדיגטען קא־לעקטיווען אפמאך אין דער זייד-אינדוסטריע האט נישט געבראכט צו קיין רעזולטאט, קאן מען זיך ריכטען אויף א סכסוך אין דער דאזיגער בראנזשע.

טראגישער טויט אויף א זומער-וואוינונג

(2) אויף דעם זומער־וואוינונג הולאנקי האט נעכטען פאסירט פאלגענדער טראגישער פאל. די 65-יעהריגע רייזעל קאלושינער (פון זשע־לאזנא 57) איז ביינאכט אריין אין קלאזעט פון דער זומער־וואוינונג, וואו זי האט געוואוינט.

אין דער פינסטערניש האט זי זיך א מורא'־דיגען קלאפ געטון אין קאפ, אז דער שארבען האט איהר געפלאצט, און טראץ דער באלדיגער מעדי־צינישער הילף איז זי געשטארבען.

איבערגעפאהרען א יודישען יונגנמאן

(2) אויף ראג שענקעוויטשא און נארוטאוויטש־גאס האט אנ'אויטא נעבעטן איבערגעפאהרען און שטארק צושעדיגט דעם 18-יעהריגען שניידער אברהם מאשקאוויטש (קילינסקיעגא 44).

פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אהיים.

דעם שאפער האט פאליציי צונויפגעשטעלט א פראטאקאל.

DR. MED. H. LUBICZ

פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנק.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 זונטאג און יו"ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

רעפרעזענטאנץ-טעאטער „ראזמאיטאשטשי" ציגעל-גאס 27 טעל. 112-25

היינט, זונטאג, 2 פארשטעלונגען 2

היינט, זונטאג, 4.30 נאכמיטאג
פאפולערע פארשטעלונג
צו ביליגע פרייזען

היינט, זונטאג, 9.30 אווענט

גאסטשפילען פון פרעמיער פון ריינהארד-טעאטער און פון בערלינער שטאדט - טעאטער
אלעקסאנדער
גראנאך
צוזאמען מיט העלענא בארקאווסקא

„די געלע לאטע"

אקטועלע צייט-פיעסע אין 4 אקטען פון ד"ר פרידריך וואלף (אויטאר פון „ציאנקאלי").

„די געלע לאטע" איז ניי און אריגינעל אין יעדער הינזיכט, און וועט לאנג, לאנג בלייבען אין זכרון.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער א גאנצען טאג.

p. Jakóba ROZENA

który omyłkowo podjął listy polecone z poczty uprasza się o zwrot takowych adresatowi za wynagrodzeniem. Dyskrecja zapewniona.

די טעג פון גליק קומען

שוין איבערמארגען הויבט זיך אן די ציהונג פון דער 1-טער קלאס פון דער גרויסער 30-טער מלוכה-לאטעריע. אלע וועלען אויסנוצען די גע־לעגענהייט און פרובען גליק. עס ערווארטען גרויסע געווינסען די אנטיילנעהמער פון דער לאטעריע, אממייסטען רעכנען דערויף די שפילער פון דער קאלעקטור ס. יאטקא, פיעטריקאווער 22, וואו עס פאלען געוועהנליך די גרעסטע געווינסען.

משוגענער דער'הרג'עט מיט א האק זיין פרוי

(2) אין דארף טשעשעוו, קאליבער קרייז, האט דער נישט־לאנג צוריק משוגע־געווארענער 30־יעה־ריגער סטאניסלאוו אנדזשעיעווסקי מיט א האק דער־הרג'עט זיין יונגע פרוי.

דעם משוגענעם מערדער האט מען אריבערגע־שיקט אין משוגעים־שפיטאל אין ווארשא.

אל תסתכל בקנקן...

און פונדעסטוועגן איז דאס פלעשעל פון בראנפען עפים אויך ווערט

(2) לויט ווי עס אינפארמירט אונז די דירעק־ציע פון'ם לאדזער ספירט־מאנאפאל, זענען די טאייל־פערקויפער פון מאנאפאל־געטראנקען, אויסער רעסטאראנען פון 1. און 2. קלאס, מחויב צו ריקצונעהמען ליידיגע מאנאפאל־פלעשלען (חוץ פון דענאטוראט־ספירט) און פאר אנ'איין־ליטער־פלאש צוריקצוצאהלען 7 גר.; פאר א האלב־ליטער — 4 גר.; פאר א צוויי־צעהנטעל־ליטער — 3 גר. און פאר אנ'איין־צעהנטעל־ליטער פלאש — 2 גר.

היינט מיטינג אין פילהארמאניע

„פאר דער פערטיידיגונג פון סטאווסקי און דעם יוסטיץ-מארד אין ירושלים"

דער מיטינג אויף דער דערמאהנטער טעמע, וועלכער האט געזאלט פארקומען פערגאנגענעם מיטוואך וועט פארקומען היינט נאכמיטאג אין פיל־הארמאניע-זאל. מיט רעדעס טרעטען ארויס: ד"ר האפמאן (פאריז), אלחנן לעווין (ווארשע) ראטמאן י. מ. ביאלער, אינזשיניער עלפערן, ראטמאן זיידע, אינזש. לובלינסקי, מאג. בערקאל און י. נירענבערג.

אפגעפאהרען די 1-טע קינדער־גרופע קיין טשעכאטשינעק

די גרופען פון יודישע קינדער, וועלכע זע־נען קוואליפיצירט געווארען אין דער „צענטאס"־קאלאניע קיין טשעכאטשינעק, זענען אויף דער אי־ניציאטיוו פון דאזשער רומקאווסקי אפגעפאהרען קיין טשעכאטשינעק.

דעם 5 יולי פאהרט אפ א גרופע קיין ראבקי, דעם 15 יולי איין גרופע קיין טשעכאטשינעק און די צווייטע קיין דרוזגעניקי.

ערפאלג פון דער אויסשטעלונג אין „וויזא" שענקעוויטשא 26

דער לאדזער בעקאנטער קינסטלער כיים וויטש שטעלט איצט אויס זיינע בעסטע ווערק וואס ער האט לעצטענס אויסגעפערטיגט. זעהר אריגינעל זענען זיינע מעטאל = בילדער און סקולפטורען און פארטרעטען. די אויסשטעלונג וועט נאך זיין אפען עטליכע טעג. דער אריינגאנג איז פריי.

דער קאנצערט פון „הזמיר"

דער קאנצערט פון „הזמיר" אין העלענאוו קומט פאר דינסטאג דעם 19 יוני.

דער קאנצערט האט ארויסגערופען א אינטע־רעס און עס איז צו ערווארטען, אז ער וועט אדורך מיט א געהעריגען ערפאלג.

פאהרען קיין ארץ-ישראל

אינפארמאציעס אין „תוצרת-הארץ" שרודמיעסקא 3.

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 201-93

ספעציאליסט

פאר מענער=שוואכע=בעהאנדלונג. סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען נעהמט אן פון 8–11 און פון 5–8 אווענט.

יודיש קאַמעראַל־טעאַטער, אַלעע 1־טער מאַי 2.

לעצטע גאַסטשפּילען פון די בעקאַנטע סצענע־ און פילם־אַרטיסטען

יאַנאַס טורקאָוו — און — דיאַנאַ בלומענפעלד

היינט פּאָזיטיוו לעצטע 3 געזעגענונגס־פאָרשטעלונגען — היינט

היינט, זונטאַג, 12.30 פריהמאָרגען־פאָרשטעלונג פון 54 גר. ביז 1.50

אויפ׳ן פערלאַנג פון פּובליקום, די בעליבטע פּיעסע אין 3 אַקטען

„דער 41־טער"

4.30 נאָכמיטאָג צו ביליגע פּרייזען — פון 54 גר. ביז 1.50 —

„די רומענערין"

היינט, זונטאַג, 9.30 אָוונט געזעגענונגס־פאָרשטעלונג – 2 פאָרשטעלונגען פאַר 1 בילעט

ס׳ווערט געגעבען: 1) די רומענערין קאָמעדיע אין 4 אַקטען פון ל. ווערניי יודיש יאַנאַס טורקאָוו

2) „דער 41־טער" ס׳נעמט אַנטייל דער גאַנצער אַנסאַמבל.

– בילעטען צו בעקומען אין קאַסע. –

צענטראַל־ראַט־סעסיע פון „פּועלי־אַגודת־ישראל" אין פּוילען

אין לאָקאַל פון דער פּאַ״י־צענטראַלע אין לאָדז איז פאָרגעקומען די צענטראַל־ראַט־סעסיע פון פּאַ״י אין פּוילען.

11 אַ זייגער פריה עפענט פּרנס ד. ה. זילבערשטיין די פייערליכע ערעפענונגס־זיצונג ביים אַנטייל פון אַ גרויסער צאָהל מיטגלידער, פאָרשטעהער פון „אַגודה", „צאַ״י", קהלה און געסט.

פּרנס ד. ה. זילבערשטיין האַלט א לענגערע רעדע, בעגריסט די צ.ר. מיטגלידער און אַנוועזענדע געסט און גיט איבער דעם פאָרזיץ דעם ר׳ער. לאַנדענבערג.

דאַן הויבען זיך אָן די בעגריסונגען.

עס בעגריסען: ה׳ פיביע לעווין — אין נאָמען פון צ. ק. פון „אַגודת ישראל" און „קרן־הישוב"־צענטראַלע אין פּוילען, ה׳ משה אַלטער — „אַגודת ישראל" לאָדז, י. א. גענודהייט — „צאַ״י" לאָדז, ראַטמ. אַזיו. מ. רייכמאַן — אָרטאָדאָקסישע פראַקציע אין שטאָט־ראַט, רעד. א. ג. פרידענזאָן — אָרטאָדאָקסישע פראַקציע פון קהלה אין לאָדז.

דער פאָרזיצער לייענט פאָר שריפטליכע בעגריסונגען פון פרעזידיום און פון דער פערוואַלטונג פון דער יודישער קהלה אין לאָדז, און האַלט א קורצע רעדע אָנווייזענדיג אויף דער ערנסטקייט פון מאָמענט אין וועלכער די צ. ר.־סעסיע קומט פאָר און ביי אַ זעהר געהויבענער שטימונג שליסט ער די ערעפענונגס־זיצונג.

5 אַ זייגער נאָכמיטאָג קומט פאָר די 2־טע זיצונג אונטער׳ן פאָרזיץ פון ה׳ י. דייטש.

דאָס וואָרט בעקומט ה׳ פ. לאַנדענבערג צו אַ רעפעראַט, איבער דער לאַגע און אַרבייט פון דער פּאַרטיי. דער רעפערענט שטעלט זיך אָפּ אין זיין 2־שעה׳דיגען רעפעראַט גענוי אָפּ אויפ׳ן גרויסען וואוקס פון דער פּאַרטיי און ווייזט אָן, אַז אין די פערוואָרפענסטע ווינקעלעך פון לאַנד זענען שוין פעראַן פּאַ״י אָפּטיילונגען, אַ בעזונדער גרויס אָרט אין דער בעוועגונג פערנעמט לעצטענס גאַליציען און די קרעסען.

די אַרבייט אויפ׳ן ארץ־ישראל־געביט — זאָגט דער רעדנער — איז ביי אונז פון די הויפּט־אויפגאַבען, וועלכע מיר האָבען זיך געשטעלט. מ׳האָט בעוו היינט־צו־טאָג אַ גאַנצע רייהע פּועלי־אַגודיסטישע הכשרה־פּונקטען אין פערשידענע געגענדען פון לאַנד, וועלכע זענען מוסטער־האַפט איינגעאָרדענט. עטליכע הונדערט הכשרה׳סטען בעקומען די נויטיגע צוגרייטונג פאַר׳ן אָפּפאָהרען נאָך ארץ־ישראל.

מ׳מוז מאַכען אויך בעמיהונגען צו גרינדען קאָנסום־ און פּראָדוקציר־קאָאָפּעראַטיוועס פאַר די חברים, וועלכע וואוינען אין פּוילען.

דער רעדנער רעדט נאָך צום סוף וועגען די לעצטע שטאָט־ראַט־וואַהלען.

דעם לייטער פון דער „קרן־הישוב"־צענטראַלע ביי „אַגודת ישראל" אין פּוילען, ה׳ פיביע לעווין, האַלט א רעפעראַט אין וועלכען ער גיט אָב אַ בעריכט פון דער אַרבייט פון פּאַ״י אין ארץ־ישראל. דער רעדנער זאָגט: איך קום איצט פון ארץ־ישראל און קאָן אייך איבערגעבען א פרעהליכען גרוס, אַז פּאַ״י ווערט אַ שטאַרקער פאַקטאָר אין ישוב און פערנעמט וואָס אַמאָל מעהר פּאָזיציעס אין יודישען לעבען.

נאָך די רעפעראַטען ווערט ערקלערט אַן הפסקה. 9 אזייגער עפענט ה׳ י. צערעבוים די 3־טע זיצונג. עס הויבט זיך אָן די דיסקוסיע.

אין דער דיסקוסיע נעמען אַנטייל די ה״ה: ש. סענדיק, מ. אַלטער, ח. ל. קאָזלאָווסקי — וואַרשע, י. פיגולא — בעלכאַטאָוו, ז. יאַנקעלעוויץ — קאַליש, ד״ר. באַקענראָט — לעמבערג, קאָוונער — ריגא — לעטלאַנד, מ. זילבערבערג לאָדז, י. איצקאָוויץ — קאַליש, א. ליס — לאָדז, פּאַרושענטשעווסקי — בזשעזשין, שיער — קאָנסטאַנטין, י. דייטש מ. גערשט — לאָדז, פ. ברויט — קוטנא, פעלצער — וואַרשע, דאַווידאָוויטש — פּיעטרקאָוו, י. בראַהן — וואַרשע, ב. נוסבוים — לאָדז, שטראַסבערג — קעלץ.

די 4־טע זיצונג איז געפיהרט געוואָרען דורך ה׳ פ. לאַנדענבערג. עס זענען אָנגענומען געוואָרען אַ רייהע רעזאָלוציעס, צווישען אַנד. א רעזאָלוציע צו שיקען א פּראָטעסט־דעפּעשע צום הויך־קאָמיסאַר אין ארץ־ישראל געגען די עלי׳ בעגרענצונגען און אַ ווענדונג צום פּרעזידענט, מאַרשאַל פּילסודסקי און צום אינערן־מיניסטער וועגען דער אַנטיסעמיטישער כוואַליע אין פּוילען.

צווישען אַנדערען איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו שיקען היינטיגען זומער א דעלעגאַציע פון פּאַ״י פיהרער נאָך ארץ ישראל כדי אויפ׳ן אָרט זיך בעקענען מיט דער לאַגע.

דאַן ווערט אויסגעוועהלט א נייע עקזעקוטיווע און פּרעזידיום׳ס פון צ. ר. און צ. ק. פון פּאַ״י אין פּוילען.

אין פּרעזידיום פון צ. ר. זענען אַריין די ה״ה: י. ל. אָרלעאַן — קראָקא, ד. ראָזענפעלד — קראָקא, י. איצקאָוויטש — קאַליש, אין פּרעזידיום פון צ. ק.: ד. ה. זילבערשטיין — לאָדז, ל. פראַם — אָטוואָצק, ז. יאַנקעלעוויטש — קאַליש.

אין דער נייער עקזעקוטיווע זענען אַריין די ה״ה: ד. ה. זילבערשטיין, פ. לאַנדענבערג, י. צערעבוים, י. דייטש, א. ראָזענבערג, א. ליס, שילדהויז, ב. נוסבוים און מ. גערשט — לאָדז, ש. סענדיק, ב. שטשופאַק, מאיר אַלטער, י. בראַהן — וואַרשע.

צום סוף זענען געהאַלטען געוואָרען עטליכע שלום־רעדעס.

30־יעהריגען יובל פון אויבערקאַנטאָר גרשון סיראָטאַ

(אויפרוף פון יובל־קאָמיטעט)

דעם היינטיגען חודש ווערט געפייערט דער 30־יעהריגער יובילעאום פון בעריהמטען אויבער־קאַנטאָר גרשון סיראָטאַ.

גרשון סיראָטאַ איז אָהן שום ספק איינער פון די פּאָפּולערסטע און בעריהמטסטע חזנים פון לעצטען דור נישט נאָר אין פּוילען, נאָר אויף דער גאַרער וועלט. אַלס פּרעכטיגער חזן און וואונדערבאַרער זינגער מיט דער גאָט־געבענשטער שטימע, וואָס לאו כל אדם זוכה צו דעם, האָט דער יובילאַר אין משך פון עטליכע צעהנדליג יאָהרען ענטציקט מיליאָנען יודישע הערצער מיט זיינע יודישע תפילות און יודישער נגינה. אין סיראָטאַ׳ס געזאַנג האָבען יודען געפונען אַ טרייסט, פערגעסען אויף א ווייל אָן די צרות און זאָרג וואָס פרעסען דאָס יודישע געמיט אין די טעג פון א גאַנצער וואָך. סיראָטאַ איז דער ליבלינג פון די גרויסע יודישע מאַסען, איינער פון די פאָלקס־קינסטלער, וועמענס נאָמען עס וועט קלינגען לדורות, ווי א לעגענדע, ווי דער נאָמען פון ווילנער בעל הבית׳ל און אַנדערע לעגענדאַרע פאָלקס־זינגער. ס׳איז דעריבער מכח ווי זיכער, אַז די גרויסע יודישע מאַסען און אַלע די וואָס עהרען יודישע קונסט, יודישע קינסטלער און יודישע נגינה וועלען אַנטיילנעהמען אין דעם יום־טוב אויף דער גרויסער פייערליכער קאָנצערט־אַקאַדעמיע, און זיך בעמיהען, אַז די פייערונג לכבוד סיראָטאַ׳ן זאָל אַדורך מיט דעם פערנעהם און אימפּאָזאַנטקייט, ווי דער גרויסער יובילאַר האָט דאָס באמת פערדינט.

דער יובל־קאָמיטעט

פּראָפעסאָר מאיר באַלאַבאַן, רפאל שערעשעווסקי, מאיאָר פעלדראַבינער ברוך שטיינבערג, ד״ר ז. ביכאָווסקי, ד״ר ג. לעווין, ד״ר י. מישור סקי, ד״ר י. מילייקאָווסקי, ד״ר י. שיפּער, ה. גלאַטשטערן, מ. בראַנד, הערמאַן בראַון, ד״ר יום־טוב גאַנץ (אַמסטערדאַם), קאַמערזינגער הערמאַן יאַדלאָווקער, אדוו. שאַטענשטיין, יצחק שטיק־גאָלד, רעד. הלל צייטלין, רעד. נחמיה פינקעל־שטיין, רעד. י. אָפּענשלאַק, רעד. ש. וואָגמאַן, רעד. יוסף טונקעל, רעד. מ. אינדעלמאַן, רעד. ב. יאָושזאָהן, רעד. א. איינהאָרן, רעד. אלחנן צייטלין, רעד. י. פּראָפּוס, רעד. א. גראָסמאַן, רעד. א. גאָוזאַ, רעד. צבי פּרילוצקי, רעד. לאַזאַר קאַהאַן, חזן משה קוסעוויצקי, חזן פּ. שערמאַן, חזן ד. מ. שטיינבערג (ווילנא), חזן זאַנוויל קוואַרטין (תל־אביב), חזן מרדכי הערש־מאַן (תל־אביב), חזן ישראל אַלטער (האַנאָווער) חזן אהרן עלפּאַנד (לאָנדאָן), הזן שלמה הערש־מאַן (מאַנשעסטער), חזן ד. ראָוויץ (תל־אביב), חזן איידעלמאַן (לאָנדאָן), חזן י. ראַפּאָפּאָרט (ניו־יאָרק), חזן נפתלי האַלטער (לאָנדאָן), חזן י. איכט (מאַנשעסטער), חזן א. הירשין (פּאַריז), חזן מאירוויטש (לאָנדאָן), חזן גאָלדשטיין (לאָנדאָן), דיריגענט מ. דאָרגוזשאַנסקי (לאָדז), פּראָפ. אַלמאַן (לאָנדאָן), מ. ל. קיפּניס־אַלשאַניעצקי, דיריגענט מ. שניאור, מ. קיפּניס, דיריגענט ס. ענגלענדער (אַמסטערדאַם), רעד. מאָריס מייער (לאָנדאָן), רעד. פּסח קאַפּלאַן (ביאַליסטאָק), ישראל זעלמאַנאָוויטש (לאָדז), צבי קאַהאַן (ביאַליסטאָק), עזריאל שעסקין (ווילנא), פעליקס דרעסלער (ווילנא), י. מאַסענקיס, יעקב פּשעוואָרסקי, יוסף איסיראָוו.

דער יובל קאָנצערט פון גרשון סיראָטאַ קומט פאָר דעם קומענדיגען דאָנערשטאָג, דעם 21/6, אין פילהאַרמאָניע־זאַל.

Dr. med. Trepman

צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216־90

ספּעצ. פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענערשוואַכע אויף אַלע אַרט אַנאַליזען נעהמט אָן פון 8–12 און פון 5–9 אָוו. זונטאַג און יום־טוב פון 8–1. בעזונדערע וואַרטע־זאַל פאַר פרויען

ראַדיאָ־פּראָגראַם

זונטאַג, דעם 17־טען יוני 1934

8,35 מוזיק, 8,40 גימנאַסטיק, 8,55 גראַמאָפאָן, 9,05 ידיעות, 9,10 גראַמאָפאָן, 9,20 הויז ווירטשאַפט, 9,25 גראַמאָפאָן, 10 מוזיק, 10,30 גאָטעס־דינסט, 11,57 צייט־סיגנאַל, 12,03 ידיעות, 12,05 מוזיק. פריהמאָרגען, 1,15 מוזיק, 2 רעפעראַט, 2,20 פּוילישע מוזיק, „לאָדז און מוזיק" — רעפעראַט פון פּראָפ. פעליקס האַלפּערן, 3,15 פון די סטושעלצעס, 3,35 לידער־קאָנצערט, 3,45 אויד־דיציע, 4,15 טראַנסמיסיע פון פּאָזען, 4,30 קאָנצערט, 5 פּוילישע מוזיק, 5,40 טראַנסמיסיע פון פּאָזען, 6,20 דזשעז־מוזיק, 6,45 ליטעראַרישע פערטעלשעה, 7 פערשידענעס, 7,10 ספּאָרט, 7,15 קאָנצערט, 8,02 פעליעטאָן, 8,12 מוזיק, 8,50 ידיעות, 9 טראַנסמיסיע פון גדיניע, 9,02 „אויף די לעמבערגער פרעהליכע כוואַליאַס", 10,02 פּאָסט קעסטעל, 10,15 ספּאָרט ידיעות פון די פּוילישע ראַדיאָ־סטאַציעס, 10,30 מוזיק, 11 ידיעות און קאָמוניקאַטען, 11,05 טאַנץ־מוזיק.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי –	– – –	86.50
3 פּראָצענטיגע	בוראָוולאַנע –	43.80
4 „	דאָלאַרובקא –	53.25
7 „	סטאַביליזאַציע (אמ.)	65.88
8 „	וואַרשאַווער פאַנד־בריף	66.63
8 „	לאָדזער „ „	49.50
ענגלישער פונט –	– –	26.74
דאָלאַר – אָפיצ.	5.29 נישט אָפיצ. –	5.25
גאָלד־דאָלאַר –	– – –	8.92
גאָלד־רובל –	– – –	4.62
דייטשער מאַרק	– – –	1.95

בן־ציון וויטלער אין „פילהאַרמאָניע"־טעאַטער

היינט, זונטאַג, ווערט געגעבען 2 פאָרשטעלונגען. דאָס ערשטע 12 פריי א ספּעציעלער פריה־מאָרגען פאַר דער אַרבייטענדער אינטעליגענץ פון 30 גר. ביז 1 זל. די אָפּערעטע „יאַנקאָ ציגיינער". 9,15 אָוונט פּרייזען פון 70 גראָשן ביז 2,20 די קאָמישע אָפּערעטע „גאַליציאַנער חתונה". די טעג וויטלער׳ס שלאַגער־פּרעמיערע „דער פרעהליכער אָפיציר".

יודיש קאַמעראַל־טעאַטער

לעצטע 3 גאַסטשפּילען פון יאַנאַס טורקאָוו און דיאַנאַ בלומענפעלד

נאָך אָפּשפּילען 4 וואָכען אין לאָדז מיט א גרויסען דערפאָלג, געזעגענען זיך היינט די קינסטלער מיטן לאָדזער עולם. צו די אָפּשידס פאָרשטעלונגען ווערט געגעבען היינט זונטאַג 12,30 פריה צו ביליגע פּרייזען די בעליבטע פּיעסע דער „41־טער", 4,30 נאָכמיטאָג צו ביליגע פּרייזען די פרייליכע קאָמעדיע די „רומענערין" 9,30 אָוונט 2 פאָרשטעלונגען פאַר 1 בילעט: 1) די „רומענערין, 2) דער „41־טער".

ערשטער אויפטריט פון רוסישן אַרטיסט אין לאָדז

איגאָר אילינסקי, דער סאָוויעטישער אַרטיסט פון מאָסקווער מייערהאָלד־טעאַטער טרעט אַרויס דעם נאָהענטסטען מיטוואָך דעם 20/6 9 אָוונט אין „פילהאַרמאָניע"־זאַל מיט א גרויסען אָוונט פון הומאָר און סאַטירע און וועט אויספיה־רען אין פּראָגראַם די ווערק פון: גאָגאָל, טאָלסטאָי, טשעכאָוו, זאָשטשענקאָ און אַנדערע גרויסע רוסישע שרייבער.

פיינגאָלד׳ס גליקליכע קאָלעקטור אויף שרודמיעסקע 8

אין שייכות מיט דער אָנקומענדער ציהונג 1־טע קלאַס פון דער דרייסיגסטער מלוכה־לאָטעריע איז כדאי צו דערמאָהנען, אַז פיינגאָלד׳ס גליקליכע קאָלעקטור אויף שרודמיעסקע 8 איז פערגרעסערט געוואָרען און בעזיצט א גרויסען אויסוואהל פון די קלענסטע ביז די גרעסטע נומערן לאָסען. אגב איז אין פיינגאָלד׳ס גליקליכע קאָלעקטור אַרויס מעה־רערע גרעסערע און קלענערע געווינסען. ס׳איז דע־ריבער געווינשען צו פּרובען מזל אין פיינגאָלד׳ס קאָלעקטור.

טוריסטען־אָפּטיילונג ביי דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע — אָרדענט איין —

טוריסטען־רייזעס קיין ארץ־ישראל

אויף די זומער־פעריען מיט דער שיף „פּאַלאַניאַ"

וואָס געהט אָפּ יעדע 2 וואָכען פון קאָנסטאַנץ צוריקוועגס־בעזוך

איגיפּטען, פּירעאוס, אַטען און קאָנסטאַנטינאָפּאָל. אינפאָרמאַציעס און איינשרייבונגען אין ציוניסטישען ביוראָ, שרודמיעסקע 29.

Dr. HELLER

ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע

8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179־89

נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונט, זונטאַג פון 11–2 מיטאָג.

פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.

אונבעמיטעלטע – לעטשניצע־פּרייזען

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149־07

ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און געשלעכטס־קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.

אַלע אַרט אַנאַליזען.

נעמט אָן פון 8–11 און 4–8 אָוו. זונטאַג פון 9–1 ביי טאָג פאַר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע־פּרייזען.

קלאַנג־קינאָ **CAPITOL** זאַוואַדזקאַ 16

היינט פּרעזענטירען מיר דאָס גלענצענדע קינסטלער־פּאָר

Marja Dressler, Wallace Beery

„היט דיין מאַן"

אין אימפּאָנירענדען מייסטערווערק, וואָס איז פול מיט לעבענס־רעאַליזם א. ג. דראַמע, וואָס ריהרט און ברענגט צום לאַכען ביז טרעהרען. –:– רעזשי פון בעקאַנטען

Mervin le Roy

אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג־צוגאַבע פון P. A. T. אויך אַקטואַליטעטען פון FOX

אָנהייב 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

STARSZY FELCZFR
B. JOSKOWICZ
Północna 4, tel. 141-86.
שטעלט טעגליך פאהען
מיט פרישע קראוויאנהע
און גיט אויך ארויס בעשייניגונגען.
נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 4—7 נאכמ.

לעטשניצע
פאר וועגעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 205-38
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד.
וואבעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען, אנטלויען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

Poradnia
WENEROLOGICZNA
הויט און ווענערישע קראנקהייטען
איז געווארען איבערגעטראגען
אויף 2 זשעלאזנא 2
(פיעטריקאווער 47)
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד,
זונטאג און הגאות פון 9—2 מיטאג.
א וויזיט 3 זל.
פון 11—1 מיטאג און פון 3—4 נאכמ.
נעמט אן א פרוי-דאקטאר.

קליינע
אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערמער

פערשידענעס

פריילינגס אין די זאדע-וואסער-קיאסקען קענען זיך מעלדען פושיאזד 1 ביי גאמאלינסקי.

כשר. פענסיאנאט „ראזאליא" אוו דראוויסקא וולאדישמירושאוו נעבען פיעטריקאוו. געשמאקהאפטעס דיעטישעס עסען. הערליכע וואוינונגען.

מאטארען
עלעקטרישע
געלעגענהייטליך בעניצטע און נייע צו ניודריגסטע פרייזען.
PRZEŁĄCZNIKI, GWIAZDA - TRÓJKĄT i ROZRUSZNIKI
פון אמעריקאנער אויסטרבייטונג רעפעראטור-ווערקשטאטע, מאשין - איבערוויקלונגען, אינסטאלאציעס עלעקטרישע.
Inż. J. REICHER i S-ka Łódż
Południowa 28 Tel. 21000

ראקאלען

וואוינונגען געטיילט איבערגעצאר-ביים, פון גרויסע אויף קלענערע, ווי 1, 2, 3, 4, 5 שטיבען און קוכען מיט אלע בעקוועמליכקייטען צענטרום שטאט אהן אבטרעט-געלד, ווי אויך מעבלירטע צימערן מיט בעזונדערען איינגאנג אויך מאנאטליכען דירה = געלד, געוועלבער, געשעפטען און פאבריקס-לאקאלען, דינגט און פארדינגט הייזער, ווילעס, פלעצער קויפט און פערקויפט יעדער נאר דורך דער איינציגער פערמיטלונגס-ביורא „פאלאנרוך" וואס ערלעדיגט פינקטליך און סאליד.
2360
Biuro „Polonruch" Piotrk. 81
w podw. tel. 13201.
טעגליך פון 9 פריה ביז 8 אוונד

א גרויס שויפענסטער, געאייגנעט פאר פערשידענע צוועקען, ווי זאדע-וואסער, לאדעס און אנד. נעבן א טראמ-וואי-פשיסטאנעק, פיעטריקאווער 234 ווינעט שיך-מאגאזין צו פערדינגען.

אוועקצוגעבען א גוט איינגעפירטער ברעטער-סקלאד. שותפות נישט אויסגעשלאסען. ערפאהרען בזשעזשינער 71 ראפאפארט.

א פראנט-געוועלב אוועקצוגעבען אויף פלאץ וואלנאשטשי 9. צו ערפאהרען ביים וועכטער.

מארגען און איבערמארגען
קען מען נאר בעקומען א לאס פון 1-טער קלאס
אין דער גליקליכער קאלעקטור פון
קאפטאל
לאדז, פיעטריקאווער 54
ווייל די ציהונג הויבט זיך אן דעם 19-טען ד. ח. און עס איז שוין דארט אין געפאלען דער ערשטער מיליאן!

דערמיט טיילען מיר מיט, אז דינסטאג דעם 23-טען יולי ד. י. 8 א זייגער אוונד קומט פאר אין לאקאל פון געזעלשאפטס-קלוב פיעטריקאווער 73 אנ'
אלגעמיינע פערזאמלונג
פון די מיטגלידער פון דער געזעלשאפט
מיט פאלגענדע טאג-ארדנונג:
1) ערעפנונג, 2) וועהלען א פרעזידיום פון דער אלגעמיינער פערזאמלונג 3) בעריכט פון דער פערוואלטונג, 4) בעריכט פון דער רעוויזיאנס-קאמיסיע 5) בעשטעטיגונג פון בילאנס פארן יאהר 1933 6) פרעלימינאר פארן יאהר 1934, 7) ענדערונג פון סטאטוט און פאראגראפען 4, 8, 9, 12, 16, 20 און 8) וועהלען פון א פעראיינס-מאכט, 9) פרייע פאר-שלאגען.
די פערוואלטונג פון דער געזעלשאפט א. נ. בערעק יאסעלעוויטש.

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגע-מאכט די עלטעסטע
היטעז
אויף גאנץ נייע און אויך נייע היטען צו 3.50 געדענקט די אדרעס
Modystka
„TOLA"
23 Zawadzka 23
II. wejście parter

GIMNAZJUM MĘSKIE
z prawami Gimnazjów Państwowych
oraz **SZKOŁA POWSZECHNA**
Tow. Szerz. Oświaty i Wiedzy Technicznej wśród Żydów w Łodzi
Pomorska 46/48, tel. 106-64.
עס ווערען אנגענומען נייע שילער.
אין דער פאלקס-שולע איז דער שכר לימוד 15 זל. א חודש.
ביים אנהויב פון שול-יאהר ערעפנען מיר א מוסטערהאפטע פרעבעל-שולע פאר קינדער (יונגלעך און מיידלעך) פון 3 ביז 6 יאהר.
די פרעבעל-שול וועט זיין איינגעארדענט לויט די נייעסטע פאדערונגען און וועט געפיהרט ווערען דורך א גלאנצענדע ליטערין.
אין דער פרעבעל-שולע איז דער שכר לימוד 12 זל. א חודש.
די קאנצעלאריע איז טעטיג יעדען טאג (אויסער שבת) פון 9—2 בייטאג און פון 5—7 נאכמיטאג.

Z prawami szkół państwowych
Gimnazjum Żeńskie JÓZEFA ABA
oraz **Szkoła Powszechna**
w ŁODZI, Legjonów 10, tel. 122-12.
איינטריטס-עקזאמענס הויבען זיך אן דעם 17 יוני 10 א זייגער פריה.
דער סעקרעטאריאט איז טעטיג פון 10 ביז 14.

Dr. med. ADAM BENDER
ארדינירט זומער פון ערשטען יוני א גאנצען טאג אין האלומנע ווילע-פענסיאנאט Wolfówka טעל. 15.
אין לאדז נעמט ער אן מאנטאג פון 5—7 פשעיאזד 30, טעל. 154-68.

צו פערמיטען פון באלד
עוענטועל פון 1-טען יולי 3 צימער, 4 צימער וואוינונג מיט אלע בעקוועמליכ-קייטען אין 2-טען ווי אין 3-טען שטאק אפיצינע אויך אן 8-צימערדיגע וואוינונג (נאך דער בארבאו-שולע) אין פראנט 3-טער שטאק, וועלכע קען עווענטועל געטיילט ווערען, אויך געשעפטס-לאקאלען פון 1—2 און 3 צימער פארטער אין הויף ווי אויך אין פראנט שרודמיעסקא 7.

Dr. med.
OŁ. ZADZIEWICZ
ספעציאל-ארצט פאר האלז, נאז, אויערען און קעהל-קאפף-קראנקה.
Piotrkowska 164
tel. 125-26.
נעהמט אן פון 4 ביז 8 אוונד.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט און וועגע-רישע קראנקהייטען (סיפיליס און טריפער), היילט מענער = שוואכע וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

Dr
Wajnberg
ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראזי-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4, 8—9 אוו.

אויערען, נאז און האלז
קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוזשק אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולא-טארישעס פון 11—2 און פון 5—8 אוונט.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקה.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

בילליג לייכט און עלאסטיש!

4.50
א לייוואנטענע לעטשעל אויף א פאסעקל און גומי-זויל. —

4.50
א לייוואנטענע לעטשעל צו שנורירען אויף א גומי-זויל. —

ריזיגער אויסוואהל פון שטרימפלעך!

זיידענע	פון 90 גראשען
זיידענע מאט	1.50
פלארא	90 גראשען
טענים-שקארפעטען	40 גראשען

Bata

ברוך-קראנקע!!!
ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז, פון דעם איז גאנץ פוילען בעריהמטען ספעציאליסט ארטא-פעד דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בעוואוסטע פראפעסארען.
אין דער ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ספעציעל פאר עלטערע ברוך-קראנקע (רופטורען) ביי מענער, פרויען און קינדער, ווי אויך פאר אלערלייט קאליקעס און פעהלערן פון גוף. אלע ליידענדע אויף די שווערסטע, פערעלטערטסטע און געפעהרליכסטע ברוכען ווערען מיט דעם גרעסטען ערפאלג, אהן שום אפעראציע, ראדיקאל שנעל און זיכער געהיילט.

Rapoport

ברוך-ליידענדע!
פערלאזט נישט די קראנקהייט, — ווייל דער ווינקעל-ברוך אז מען פערנאכלעסיגט ווערט ער גרויס ווי א מענשען-קאפ, און עס פאלט אריין אין דעם קים איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה. פון פערדרייען זיך די קישקעס קען מען ווערען בראנדיג און שטארבליך. — ספעציעלע ארטאפעדישע גומי הייל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזייטיגען שנעל און זי-כער די שווערסטע און געפעהרליכסטע ברוכען ספעצ. ארטאפ הייל-באנדאזשען פאר צוריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנדאזשען קענען ארפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, הויקערס און אלערלייט פעהלער פון גוף!
אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפירט די הייל-בערסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מעטאדע ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביינער שווינדזוכט, ריימאטיזם, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע, קינסטליכע גומענע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שמערצליכע פלאטפוס לויט גיפס-מאדעל.

אכטונג! אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.
30 יעהריגע פראקטיקע, פולע גאראנטיע!
ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו.
עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסע-כאריך).

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז
Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 2?1-77.

דאנקזאגונג.
איך אונטערגעשריבענער דריק היערמיט אוים מיין הערצליכסטען דאנק דעם געעהרטען דיר. י. ראפאפארט, ארטאפעד. ספעציאליסט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, פאר זיין זעהר זארגפעלטיגע און ערפאלגרייכע קוראציע ביי מיין זעהר ברוך-קראנקהייט. דעם 20 וושעשען האב איך מיך געווענדעט אין דעם איינציגען ארטא-פעדישען הייל-אנשטאלט פון דיר. ראפאפארט. איך בין געווען געפעהרליך קראנק און עס האט מיר געדראהט א שווערע אפעראציע, וועלכעס ס'האט מיר געקאנט טויטען. נאר א דאנק די באלדיגע הילף פון דעם גרויסען ספעציאליסט י. ר. בין איך געווארען שנעל געראטעוועט פון זיך איבערדרעהען אין מיר די קישקעס, און אהן שום מעסער-אפעראציע. נאר א דאנק זיין גרויסע ספעציאליטעט בין איך בעוואוסט געהיילט אזוי, אז איך בין איצט פולשטענדיג געזונד און בין ארבייטספעהיג. דערפאר דאנק איך איהם הערצליך.
Josek Zylberszpic, Łódź
ul. Franciszkańska 56.
(14)

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

צווישען „געוועזענע מענשען" אין פאריזער קאפעען

(א בריף פון פאריז)

פון ג. קופער

אין פאריז האט יעדער קלאס זיין קאפע. פונקט ווי יעדעס פאך האט זיין פעראיין, אדער „צעך" אזוי האט דא יעדע גרופע מענשען איהר קאפע. פערשטעהט זיך אז אויך די קאקאיניסטען, מארפיניסטען האבען זיך אויך זייער קאפע, וואו זיי קומען זיך צונויף, זעלבסטפערשטענדליך פעהלט אויך נישט צווישען פראנצויזען דער מין „קראנקע מענשען, אבער אין דער קאפע וואו מען האט מיך אריינגעפיהרט, זענען די געסט מעהרסטענס אויסלענדערינס.

געוועהנליך שטעלט מען זיך פאר, אז די דערמאנטע זענען אלע קראנקע אויפ'ן אויסזעהען, האבען און פיס טרייסלען זיך ביי זיי און די קראנקהייט ליגט זיי אויפן פנים, אבער עס איז ווייט נישט אזוי. די סמנים ליגען באר אויסערליך אויסגעלעגט ביי מענשען, וואס זענען שוואך פון דער נאטור, ביי מענשען מיט א שטארקען קערפערבוי זעהט מען נישט אזוי גיך אן קיין סמנים פון זייער קרענקליכער געוואוינהייט, אויסערליך זעהען זיי אויס גאנץ געזונט, ערשט ווען מען קוקט זיך צו זיי מעהר צו, דערקענט מען געוויסע סמנים.

די קאפע איז פול, פון אלע זייטען זיצען מענשען און טרינקען, רעדען, רויכערען, אונטערהאלטען זיך, מען זעהט דא נישט קיין אונטערשיד פון אלע אנדערע קאפעס אדער ווין־שטובען.

אט זיצען נישט ווייט פון אונזער טישעל דריי דאמען, אלע רעדען זיי ענגליש, פאר זיי שטעהען גרויסע קופליעס ביר, אויפ'ן דייטשען שטייגער, איינע איז א דיקע, מיט קורץ־געשוירענע האר, ווי א מאנסביל. אויך א הוט טראגט זי א מאנסבילישען. מיין פריינד גיט מיר איבער איז זי א געפעהרליכע מארפיניסטקע.

— מיינט נישט אז דאס ביר וואס זי טרינקט, איז ריינער ביר, דער קעלנער האט שוין אהין געגאסן עפעס אריינגעשאטען.

די צוויי אנדערע דאמען, וואס זיצען מיט איהר און אלעדערען זענען פונקט אזעלכע ווי זי. אלע דריי זענען זיי פון ענגלאנד, די דיקע האט געהאט א רייכען מאן אין לאנדאן, אבער אין פאריז, וואוהין זי פלעגט אפט אריבערקומען, האט זי זיך צוגעוואוינט צוערשט צו שיכורן, דערנאך צו קאקאאין, דער מאן האט דאס נישט געוואלט ליידען, עס איז געקומען צו רייסערייען מחלוקת, ענדליך איז זי אוועק אינגאנצען קיין פאריז, וואו זי קען טרינקען און בעפרידיגען איהר קאקאאין הונגער אומגעשטערט, זי זיצט שוין דא יאהרען און לעבט דערפון וואס דער רייכער מאן שיקט איהר א מאנאטליכען געהאלט.

מען דערקענט אין איהר סמנים פון א מאליגער שיינקייט, אבער זי איז אינגאנצען צובראכען.

ביי אן אנדער טישעל זיצט א געזעלשאפט, וואס טרינקט זעהר פיל וויין, צווישען אלע דאמען זיצט איין מאנסביל א הינקענדיגער, אלע מאל הויבט ער זיך אויף פון זיין פלאץ און געהט ערגעץ וואו, דאן זעהט מען, ווי ער הינקט פעסט אונטער. יעדען מאל, ווען ער קומט צוריק, באגעגענען איהם די דאמען מיט א געוואלדיגער שמחה, אבער מעהר פון אלע דאמען ארבייט וועלטען איין פרוי, שוין מעהר נישט קיין גאנץ יונגע אבער זעהר א טעמפעראמענטפולע, וואס רוהט נישט איין קיין רגע, ווי קוועקזילבער.

ווי מיין בעקאנטער ערקלערט מיר, איז די טעמפעראמענטפולע פרוי די פריינדין פון דעם הינקענדיגען מאן, זי איז אן איטאליענערין, וואס וואוינט שוין יאהרענלאנג אין פאריז, זי איז פון אדעל, א גרעפין, ער, ווידער דער הינקענדיגער מאן, איז א ענגלענדער, א געוועזענער הויכער מיליטער־מאן, און א רייכער לאנד־אייגענטימער. מיט יאהרען צוריק, באלד נאכן וועלט־קריג, איז דער ענגלענדער געקומען קיין פאריז, אום אביסעל צו פערברענגען אין דער לוסטיגער שטאט נאך דעם קריג. דא האט ער זיך בעקענט מיט אט דער אדעליגער און איימליכער איטאליענישער גרעפין, זי האט איהם גלייך גענומען אין דער ארבייט אריין, זי האט איהם גענומען בעזארגען מיט אלערליי הוליאקעס און זארגלאזע מענשען „באהעמע־לייט", וואס האבען דעם מיליטער־מאן שטארק אמוזירט מיט זייערע אומגעוועהנליכע קונצען, וואס צווישען באלעבאטישע מענשען זעהט מען נישט אזעלכע.

די הייס־בלוטיגע איטאליענערין האט נישט געהאט קיין חשק זיך צו בעזעצען אין קאלטען פערנעבעלטען ענגלאנד, וואו מען איז שטייף, און מען רעכענט זיך מיט דער עטיקעטע. זי האט צוגערעדט איהר מאן, ער זאל זיך בעזעצען אין פאריז זייער וואוינונג איז איינגעארדענט געווארען לויט אלע משוגעתן פון די עקסטרעם־מאדערנע „פוטוריסטישע" מאלער, וואס האבען אויסגעמאלט אויף די ווענט אלערליי היפערבאטערס און ווילדע פיגורען די בעלייכטונג האט מען אויך געמאכט א משוגעתדיגע דאס איינציגע וואס איז געווען עכט, זענען געווען די טייערע וויינען און אלערליי אנדערע געטראנקען. אלע שלעק פון פאריז, אלערליי ווילדע קינסטלער, טענצער, מאדנע טיפען, „אריגינאלען", שווארצע טענצערינס, שיכורים, קאקאאין־פרעסער, — אלץ האט געפונען פלאץ אין דער היים פון דער איטאליענישער גרעפין און איהר רייכען מאן, דעם ענגלענדער.

דארט פלעגט מען איינארדענען בעלער, וואו אלע זענען געגאנגען מוטער־נאקעט, איינמאל האט זיך אפילו די גאנצע געזעלשאפט געלאזט נאך א נאכט הוליען שפאצירען איבער די פאריזער גאסען אין די בלויזע העמדער.

אין פערלויף פון א קורצער צייט האט דער רייכער ענגלענדער פערטאכלעוועט זיין פערמעגען ביי דעם דאזיגען סארט לעבען, איצט איז איהם מעהר נישט געבליבען, ווי דער הינקענדיגער פוס, וואס ער האט מיטגעבראכט פון קריג, ער איז דערגאנגען דערצו, אז די קינסטלער האבען געמוזט מאכען פאר איהם א זאמלונג, וועגען צוריקצופאהרען קיין לאנדאן קען קיין רייד נישט זיין, און דער מאן מיט דער פרוי, האבען זיך גענומען צו פערזיסען זייער אומגליקליך לעבען מיט קאקאאין, און פערטרינקען מיט וויין, פון וואנען זיי נעהמען געלט,— דאס איז זייער סוד. פון אינדערפריה ביז שפעט אין דער נאכט, געהען זיי פון קאפע צו קאפע און טרינקען, רויכערען און פערבייסען מיט די פערטויבענדע קאקאאין־קיכלעך.

ווייטער אביסעל, ביי א טישעל אין א ווינקעל ווי עס וואלט זיך דארטען בעהאלטען א פערליבט פארעל, זיצט אן עלטערער צובראכענער מאן, א שטיק חורבה, און רויכערט א ליולקע, לעבען איהם זיצט א יודישע פרוי, וואס דאס יודישקייט ליגט איהר אויסגעלייגט אויפן פנים, זיי זענען שטארק פערטון אין א געשפרעך, ווי מען דערצעהלט מיר, איז דער אלטער א פאליאק, א שטיקעל מאלער, וואס שוין צענדליגער יאהרען וואלגערט ער זיך ארום אין פאריז, אום מיט זיין קונסט איינצונעהמען די וועלט, בעזיגען פראנקרייך מיט איין שאך, אבער פראנקרייך לאזט זיך נישט אזוי שנעל בעזיגען, צווישען די פיל צענדליגער טויזענדער קינסטלער און פאריז איז שווער אויסצוצייכענען זיך מיט עפעס. דער פוילישער קינסטלער איז געווען אמביציעז, א מענש מיט „האנאר", האט איהם נישט געפאסט אהיימצופאהרען צוריק אהן א זיג, אהן די לארבער קרענץ אויף דיין קאפ, הונגעריג, פערלאזען, פרעמד אהן ערפאלג, האט ער זיך אריינגעלאזט אין טרינקען און אין געברויכען קאקאאין, ער לעבט דערפון וואס ער שלעפט אמאל ארויס אביסעל געלד אין פוילישען קאנסולאט ביי פריינד, בעקאנטע, ער עסט ווייניג, לעבט ערגיץ אין א שטיבעלע וואס איז ענליך צו א קבר, אלץ, וואס ער פערדינט א דאנק שנארט אויס, גיט ער אויס אויף דעם ביטערען טראפען, און אויף קאקאאין און מארפיום.

די פרוי, וואס זיצט לעבען איהם, איז א רבי'אישע טאכטער וואס האט פערלאזט איהר מאן ווייל ער איז געווען פרום, און זי איז שוין געווען היבטרוועלטיג, זי איז אנטלאפען פון איהם קיין פאריז אין דעם ארט וואו מען קען זיין פריי, זי האט פון איהר היים גארנישט מיטגעבראכט אין דער פרעמדער שטאט אויסער דאס ביסעל יחוס, וואס זי שטאמט פון רביים, מיט אז דער סחורה קען מען אין פאריז ווייניג אויפטון. אין די ערשטע צייטען האט זי פערקויפט די צירונג, וואס זי האט געהאט ענדליך איז זי געבליבען אהן געלד, אהן קרובים, אהן בעקאנטע, צו קיין ארבייט איז זי נישט געווען געוואוינט, האט זי גענומען האנדלען מיט ביכער, צוערשט מיט ליטעראַרישע. דערנאך מיט פערבאָטענע, אויף וועלכע געוויסע עלטערע הערען זענען בעלנים. איהר איז אויסגעקומען זיך צו בעגעגענען מיט אלערליי טיפען שיכורים, שלעק, און זי איז אויך אריינגעצויגען געווארען אין דעם לעבען, און, ווי מעהרסטענס אין א־א פאל האט זי גענומען פערטויבען זיך מיט קאקאאין און מארפיום. דער גאנצער אומגליק פון איהר טראגישען לעבען ליגט איהר אויסגעלייגט אויפ'ן עכט־רבי'אישען פנים.

וואס פערבינדט זי מיט דעם אלטען פאליאק? אדער די פערקויפען זיך איינער דעם אנדערען אביסעל קאקאאין, אדער מען רעדט זיך אויס די הערצער, דערמאנענדיג זיך אן דער אלטער היים, אין פוילען, פון וואנען מען שטאמט.

זעהר טראגיש זעהען אויס די פארביגע מענשען, וואס ווערען אויפגעפרעסען אין די פלעצער, א סך קומען זיי אהער פון אינדיען, פון אלושיר, פון מאראקא, פון אלערליי קאלאניעס, פון די האלב ווילדע ערטער פאלען זיי אריין גלייך קיין פאריז, און זיי ווערען צוטומעלט און א סך פון זיי ווארפען זיך אריין אין די קאפעס און אין די פערדעכטיגע לאקאלען, צווישען די גאסען־מיידלעך און מיידלעך פון גאנץ און האלב „לייכטער" אויפפיהרונג, זעהט מען פיל שווארצע, מולאטינס, זיי געהען אויסגעפוצט פארביג, די באקען זענען שטארק אנגעשמירט מיט רויטער פארב, ביז דאס רויטע פערדעקט די שווארצע הויט. די ליפען זענען אינגאנצען אין פארב. די מענער זיצען מיט קראנקהאפטע געזיכטער אין די קאפעס ביי די קאקאאין־געטראנקען וואס די קעלנער שיטען זיי אין געהיים אריין אין די גלעזער.

פאריז איז א וואונדערבארע שטאט, פול מיט קונסט־טעמפלען, פול מיט מוזעאומס, שוהלען, וואו מאסען יונגע מענשען פון אלע לענדער און פעלקער שטודירען, און לעבען אבער פאריז האט אויך גענוג לאקאלען וואס לויערען אויף יונגע מענשען, ווי די אמאליגע געטער אויף זייערע קרבנות, מען דארף זיין זעהר פארזיכטיג אין דער דאזיגער וואונדערבארער וועלט שטאט. וועגען דער שטאט קען מען זאגען מיט די ווערטער פון חומש: „זעה, איך גיב פאר דיר דעם לעבען און דעם טויט, — קלייב אויס דאס לעבען!"

צוויי מאראנען

א געשיכטע פון נאצי־דייטשלאנד

8)

פון חיים בערג.

דער מארקיז, א קאפיטאן פון ארטילעריע און אליין אן עקספערט אין אמוניציע האט אויסגעהערט די גאנצע לעקציע מיט די ענטציקטע אויגען פון א גוטען תלמיד.

— יא, די קלאנגען זענען נישט געווען קיין באבע־מעשיות! — האט ער בעמערקט פערקלערט מיט א ציטער פון גאנצען קערפער, אזוי ווי ער וואלט זיך אויפגעכאפט פון א שרעקליכען קאשמאר, פון א טראנס.

— און וואס געהט איהר טון מיט דער טייפעלשער ערפינדונג?

— איך געה זי ליקווידירען.

— ליקווידירען? דאס הייסט פערניכטען?

דער פראפעסאר האט דערויף גארנישט געענטפערט, ער האט איהם ווידער אריינגעקוקט אין פנים מיט א בליק פון פאטעטישער ליבשאפט און שטאלץ מיט א טייערען זוהן פון וועלכען ער איז געווען לאנגע יאהרען צעשיידט, האט איהם גענומען אונטערן ארעם און בעמערקט מיט דעם זעלבען מעלאנכאלישען שמייכעלע:

— קומט און מיר וועלען עפעס איבערביסען, מיר וועלען האבען צוזאמען דאס לעצטע אווענט־ברויט...

א פערטיפטער און זייער געדאנקען איבער דער טייפעלשער ערפינדונג וואס דער גוטמוטיגער מענש האט דערפונדען פאר דער פערניכטונג פון מענשען און זיין ציוויליזאציע האט ער נישט בעמערקט דעם טראגישען זין, וואס האט געשטעקט אין די ווערטער „דאס לעצטע אווענטברויט", גענומען פון קריסטוסעס געשיכטע.

דער פראפעסאר האט איהם אריינגעפיהרט אין א צימער ביי דער לאבאראטאריע דארט האט דער מארקיז דערזעהען א טיש געגרייט מיט קאלטע שפייזען, פאר דריי פערזאן, ער האט אוועקגעשטעלט אויפ'ן טיש די פלאש קאניאק וועלכער ער האט פריהער געהאט אין דער לאבאראטאריע און זי איצט מיטגענומען דורכגעהענדיג און אנגעוויזען דעם גאסט וואו זיך צו זעצען.

— איך זעה א טיש געגרייט פאר דריי — האט בעמערקט דער מארקיז.

— יא, דאס האט געזאלט זיין דאס „לעצטע אווענט־ברויט" פאר דריי — פאר מיר און מיינע צוויי אסיסטענטען...

— אה, איך האב געהערט פון אייערע אסיסטענטען... זיי האבען אויך כסדר פיגורירט אין דער לעגענדע. וואס מיינט איהר מיט די ווערטער „דאס לעצטע אווענטברויט"? די קלינגען אזוי דראמאטיש!

— איהר געדענקט נישט לעאנארדא דא ווינטשי'ס בילד וועגען יעזוסעס לעצטען אווענטברויט פאר דער קרייציגונג? — האט געפרעגט דער פראפעסאר, ארויסציהענדיג דעם שטאפער פון דער פלאש.

— ווער געהט עס געקרייציגט ווערען? — האט זיך שוין געשראקען דער מארקיז.

— מען האט געוואלט קרייציגען דריי יודען, דייטשלאנדס גרעסטע פאטריאטען. צוויי זענען אבער שוין אנטלאפען, פראזיט, מארקיז! — האט ער דערלאנגט דעם מארקיז א גלאז פון דער משקה און אויפגעהויבען זיינס.

— איהר שרעקט מיך, פראפעסאר! וואס מיינט איהר?

— וואס דארפט איהר זיך שרעקען? שרעק איך זיך? איך בין קיינמאל נישט געווען אזוי רוהיג ווי איך בין איצט, פאר מיין קרייציגונג, טרינקט, מארקיז!

דער מארקיז האט אויטאמאטיש אריינגעגאסען דעם קאניאק אין מויל, זיינע געדאנקען זענען געווען קאנצענטרירט אויף די טראגישע ווערטער „דאס לעצטע אווענטברויט", „קרייציגונג".

— איהר האט מיר געשענקט אזויפיל פערטרויען, פראפעסאר — האט זיך דער מארקיז אנגערופען, — קאנט איהר מיר נישט דערקלערען? האבען אייך אייערע אסיסטענטען פערלאזען און פערראטען?

— אה, ניין!... — דאס האב איך זיי אליין געצוואונגען צו פערלאזען דייטשלאנד, ווען איך האב אייך געזאגט אז איך בין געגאנגען טעלעפאנירען צו מיין טאכטער, איז דאס נישט געווען אינגאנצען אמת, איך האב אויך דערווארטעט און בעקומען א טעלעגראפישע בשורה פון מיינע אסיסטענטען אז זיי זענען שוין איבער די טשעכאסלאוואקישע גרעניץ. גאט זיי דאנק! זיי האבען פרייגעמאכט מיינע הענט...

— אלזא דאס טראגישע „אווענטברויט פאר דריי" האט נישט שטאטגעפונען און צוויי יודען זענען געראטעוועט געווארען פון קרייץ: האפענטליך וועט דעם דריטען אויך גארנישט פאסירען, וואס?

הערויף האט זיך דער פראפעסאר פלוצים צעלאכט און זיך גענומען קיכען פון געלעכטער און ווערען היסטעריש. דער איבערגאנג פון טראגעדיע צו געלעכטער איז געווען אזוי שנעל און אומדערווארטעט אז דער מארקיז האט זיך איבערגעשראקען אויף טויט:

„איז ער פון זינען אראפ? אפשר איז די טייפעלשע ערפינדונג און דער גאנצער סעאנס און דער מיט פון דער נאכט נישט מעהר ווי א פראדוקט פון א וואהנזיניגען קאפ, א מאדנע געשפענסט?"

— וואס איז מיט אייך, פראפעסאר? — האט ער זיך אויפגעהויבען פון שטוהל א צעשראקענער.

— זיצט! זיצט אויף אייער פלאץ און שרעקט אייך נישט — האט איהם בערוהיגט דער פראפעסאר מיט א בעפעהלענדער האנט־בעוועגונג — איך בין נאך נישט פון זינען אראפ.

— אום גאטעס ווילען! — האט געמורמעלט דער מארקיז און זיך שוין נישט געקאנט בערוהיגען.

— איך האב זיך דערמאנט אין גרויסען שפאס וואס מיר האבען דא אין דער זעלבער לאבאראטאריע אפגעשפילט איבער די פיהרער פון נאציטום. איז דאס געווען א שפאס! דער קאמישסטער אינצידענט אין מיין לעבען, כא־כא־כא! אפילו נישט קיין עסטעטישע זאך, בעזונדערס ביים טיש, איך מוז אבער בעטען אייער גענייגטע דערלויבניש און ענטשולדיגונג צו דערצעהלען דעם שפאס...

— ביטע, פראפעסאר! איך בין גליקליך צו זעהען אייך אין אזא פרעהליכער שטימונג.

— איך פערזיכער אייך, אז איך בין אין אן אויסגעצייכענטער שטימונג, מיר, דאס הייסט איך און מיינע צוויי אסיסטענטען האבען דא אייערע געסטען געהאט א מיליטערישע קאמיסיע, אזוי ווי איך האב אליין רעזיגנירט אלס נישט־אריער פון אוניווערזיטעט, זענען די בלוט־הינט געקומען איבערנעהמען אונזערע פלענער און סודות פון צוקינפטיגען רעוואנש־קריג.

— דאס קריגס־מיניסטעריום הייסט עס, האט יא געוואוסט פון אייערע פריוואטע וויסענשאפטליכע ארבייטען?

— וואס דען האט איהר געוואלט? אויסלאנד זאל וויסען און די דייטשע רעגירונג זאל נישט וויסען? איך האב די קאמיסיע אליין איינגעלאדען, איינער פון מיינע אסיסטענטען, דער גרעסטער מעכאנישער אינזשעניר, וואס די וועלט האט פערמאגט (ער האט אויך דערפינדען און געצייכענט די „גרויסע בערטא", וואס האט געשאסען ביז פאריז!) איז א זעהר בערוהמטער בעשעפעניש, ווי עס פאסט זיך פאר אן אמת'ן זשעני, האט ער א נאטור צו ריידען פאפיר און עס קייען און שלינגען, די געוואוינהייט זיינע בעקאנט אפילו צו זיינע סטודענטען האב איך מיט איהם אפגערעדט אז ער זאל אזוי געגענווארט פון די בלוטהינט וועלכע וועלען קומען נישט טערען און צונעהמען ביי אונז אלע צייכענונגען און פארמולעס און דערנאך אונז אלע דריי ארעסטירען פון דער וועלט, נישט פערגעסען גראדע אין דער געוואוינהייט און אריינשלינגען עפעס א שטיקעל פאפיר, און אזוי האט עס פאסירט, די קאמיסיע האט געמאכט א געוואלד, אז דער יודע האט איינגעשלונגען א וויכטיגע פארמולע, א געוואלדיגען מיליטערישען סעקרעט, ווי מיר האבען אפגערעדט צווישען זיך פריהער, האב איך באלד זיך געשטעלט אויף טיידיגען מיין אסיסטענט זיך צעטופעט אויף איהם מיט די פיס, און בעפוילען איהם אריינצוגיסען א גרויסע פארציע פון קאסטער־אייל, כדי פון איהם ארויסצוקריגען דעם סעקרעט. דער רעזולטאט פון דעם פארס איז געווען דער, אז די קאמיסיע האט לאנג געווארט ביז דער יוד האט זיך נישט מכח געווען און דיין שמוצלאנג איז אונטערזוכט געווארען אויפן גרינדליכסטען אופן... די איינצעלהייטען פון פארס מוזט איהר שעצען פון אייגענער פאנטאזיע, מארקיז, כא־כא־כא! ווי רייך אבער זי זאל נישט זיין, איז זי נישט אימשטאנד אויסצומאלען דאס אלץ וואס דא האט זיך אפגעשפילט אין דער ווירקליכקייט כא־כא־כא!

— דאן האט איהר דערלעבט א רעוואנש אזא פאטערלאנד און נישט אין פראנקרייך און ענגלאנד.

— אה, יא! א קאלאסאלער חוזק, דאס קאסטעל אבער האט זיך נאך נישט געשלאסען, דער רעוואנש וועט זיך נישט ענדיגען מיטן יודענס מאגען, נאר ערשט מארגען זעהן א זייגער מוז די קאמיסיע ווייטער קומען פאר א דעמאנסטראציע פון דער רעוואנש־טארפעדא, איך האב זיך אויסגעדונגען צוויי טעג צייט כדי צו געבען מיינע אסיסטענטען און מיינע ברידער און נאהענטסטע קרובים א געלעגענהייט זיך ארויסצושלעפען פון לאנד...: איך האב קען בומען צום אויסרייד די נויטווענדיגקייט צו פערפולקאמען עפעס אין דער מאשין, און דאן וועט די קאמיסיע מיט ערפינדער צוזאמען... — און דער פראפעסאר האט זיך אויפגעהויבען פון שטוהל און געמאכט א האנט־בעוועגונג, וואס האט בעשריבען ווי אזוי די לאבאראטאריע מיט אלץ און אלעמען פליהען אין דער לופט און פערניכטעט ווערען...

ביידע מאראנען האבען זיך לאנג און שטום אנגעקוקט ווי צוויי גרויסע קאנספיראטארען...

איצט האט דער מארקיז בעגריפען דעם זין פון די טראגישע ווערטער, „דאס לעצטע אווענטברויט".

קוקענדיג אין פלוצים פערגליווערטען פנים פון דעם פראפעסאר מיט זיינע צוויי מיט יוגענטליכע האס פערקלערטע און אויסגעשטארטע אויגען, האט ער פערשטאנען אז קיין קראפט אין דער וועלט וועט נישט אימשטאנד זיין אפצורעדען דעם פראפעסאר פון זיין פערדערליכען און זעלבסטמערדערישען פלאן, ארויסרייסען פון זיינע הענט דעם רעוואנש אין היטלער־לאנד... ער האט איהם אבער מקנא געווען און זיך גענומען טראכטען וועלכע ראלע ער קען שפילען אין דער גרויסער טראגעדיע.

(סוף).

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען-געריכט

צוריקציהען א קינדיגונג אנ׳ארבייטער

ווי באלד אנ׳אונטערנעהמער, קינדיגט אנ׳ארבייטער און שפעטער ציהט ער צוריק די קינדיגונג האט דער ארבייטער אין אזא פאל רעכט זיך צו האלטען ביי דער קינדיגונג און ממילא פאדערען אן ענטשעדיגונג.

שטאטלאזע און פרעמדע בירגערשאפט

אפילו א פוילישער שטאטלאזער איינוואוינער, געפינענדיג זיך אין אויסלאנד, טאר אויך נישט אננעהמען בירגערשאפט פון א פרעמדער מלוכה אהן דער הסכמה פון דער פוילישער רעגירונג.

דעזערציע

מעג די פאבאר־קאמיסיע האבען דעם פאבאר־דאווע נישט געזעצליך אנערקענט פאר דינסט־פעהיג קומט אין ער ארויסגעפאהרען קיין אויסלאנד, און זיך נישט געשטעלט צום מיליטער־דינסט ווערט ער באטראכט ווי א דעזערטיר.

אויסשטעלען בלאנקא וועקסלען

א וועקסעל געגעבען אין בלאנקא מעג מען אויסשטעלען אויף וואס פארא דאטע מ׳וויל, און דער בעזיצער דארף זיך בכלל נישט ווענדען צום פער־שטענדיגען מיטן געבער, סיידען די צדדים האבען זיך געשלאסען אנ׳אפמאך וועגען טערמין אלעמפאלס טאר דער בעזיצער נישט אויס־שטעלען א געגעבענעם בלאנקא־וועקסעל פארן אפלויף פון א חודש.

פערוואלטונגס־מיטגלידער פון קאאפעראטיוען

א פערוואלטונגס־מיטגליד פון א קאאפעראטיוו מעג גלייכצייטיג אויך פערנעהמען א פאסטען פון אנ׳אנגעשטעלטען אין זעלבען קאאפעראטיוו. אין פאל ווען ער ווערט אפגערופען אלס פערוואלטונגס מיטגליד, בלייבט ער אבער ווייטער אויפן פאסטען סיידען מ׳קינדיגט איהם פונקט אזוי ווי אנ׳אנדערען אנגעשטעלטען.

בעפארצוגליכקייט פון חובות פאר ארבייטסלוין

א חוב פאר ארבייטסלוין ווערט בעפארצוגט לגבי אנדערע חובות בלויז דאן ווען די אונטערנעהמונג פון בעל־חוב ליקווידירט זיך. קוים האנדעלט זיך אבער וועגען א געוועהנליכע עקזעקוציע געניסען אזעלכע חובות נישט פון קיין פריווילעגיע.

קאדעקס פון ד׳התחייבות׳ן

רייך געווארען אויף יענעמס חשבון

ווער ס׳ציה׳ט אומבערעכטיג א נוצען פון יענעמ׳ס פערמעגען איז מחויב צוריקצוגעבען דעם אייגענטימער דאס פראפיטירטע אין נאטור אדער אין אנט שפרעכענדן געלד—ווערט. די פליכט צוריקצוגעבען א געגאסענעם נוצען נעמט ארום נישט בלויז דעם אייגענטליכען נוצען גופא, נאר אויך דאס, וואס וואלט זיך בעקומען אין פאל, ווען דער „נוצען" וואלט פערקויפט. פערלוירען אדער צושעדיגט געווארען אלס עקוויוואלענט (בעגעגנווערט) אדער ענטשעדיגונג.

דאגעגען אויב דער אויסנוצער האט אין דער אויסגענוצטער זאך אריינגעלייגט נויטיגע אדער נוצליכע אויסגאבען, האט ער דאס רעכט צו פאדערען דערפאר אנ׳ענטשפרעכענדע ענטשעדיגונג פון דעם אייגענטימער. אין פאל ווען דער אויסנוצער האט געוואוסט, אז ער האט קיין רעכט נישט אויף דער אויסנוצונג און פונדעסט־וועגען האט ער אריינגעלייגט קאסטען אין אויסגענוצטען חפץ, דארף איהם דער אייגענטימער אויף אזוי פיל ענטשעדיגען, אויף וויפיל די ווערט פון בעטרעפענדען חפץ האט זיך דורכדעם געהעכערט. דער אויסנוצער מעג דעסגלייכען אויך צוריקנעמען די געמאכטע אויסבעסערונג פון פרעמדען חפץ, וויבאלד דער דאזיגער חפץ וועט דורכדעם נישט צושעדיגט ווערען.

פעררעכנען אויף א חוב

א בעל־חוב, וועלכער איז שולדיג איין און דעמזעלבען פערזאן עטליכע חובות פון זעלבען ארט, מעג אנווייזען ביים איינצאהלען א געוויסע סומע, אויף חשבון פון וועלכען חוב ער צאהלט. דער קרעדיטאר האט אבער דאס רעכט פון דער איינגעצאהלטער סומע קודם כל צו דעקען די פער לעגענע קאסטען, ציגזען אדער ראטעס. קוים האט דער בעל חוב נישט אנגעוויזען, אויפ׳ן חשבון פון וועלכען חוב ר׳צאלט איין די סומע און צוגענומען די אויסגעשטעלטע קוויטירונג, קאן ער שוין דער־נאך נישט האבען קיין פרעטענסיעס, אויב דער קרעדיטאר האט די איינצאהלונג פעררעכנט אויף אנ׳אנדערן חוב.

קוויטירונגען.

ווער ס׳בעצאהלט א חוב, האט רעכט צו פערלאנגען א ענטשפרעכענדע קוויטירונג, אויב דער קרעדיטאר וויל נישט געבען קיין קוויטירונג, מעג דער בעל חוב די שולדיגע סומע דעפאנירען אין געריכט.

Dr.

Wołkowyski

האט זיך איבערגעצויגען אויף

ציגעל - גאס 11, טעל. 238-02

נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע

קראנקהייטען, מענער-שוועכע

נעהמט אן פון 8–12 בייטאג, 4–6 און פון 7–9.

לאקאטארען, זייט פארזיכטיג ביי׳ם פערגלייכען זיך מיט די ווירטסלייט!

טאג־טעגליך פליסען אין אין די לאדזשער גע־ריכטען הונדערטער עקסמיסיע־אנקלאגעס און עס גייען פאר טויזענדער צעהנדליגער עקסמיסיעס.

פערשטייט זיך אז נישט אין אלע פאלען ווערען די פעראורדענטע עקסמיסיעס אויסגעפיהרט, טייל לאקאטארען וועלכע האבען נאר די קלענסטע מעג ליכקייטען, לייגען איין וועלטען, שאפען זיך צוזא־מען א געוויסע סומע, פערגלייכען זיך מיטן ווירט און בלייבען דערווייל ווייטער וואוינען.

פאראן אבער גענוג פאלען, ווען דער אויס־גלייך גייט איז דער ריכטונג אז די שולדיגע חובות ווערען די לאקאטארען געשאנקען און זיי ציהען זיך פון די פערנומענע דירות גוטוויליג ארויס.

אזעלכע פערגלייכען קומען צום שטאנד לרוב דאן, ווען די בעטרעפענדע לאקאטארען בעזיצען סיי ווי נישט קיין געהעריגען סכום ווערט־זאכען, וועל־כע זאלען ביי אב׳עווענטועלער ליציטאציע קענען דעקען דעם חוב.

די לאקאטארען האבען זיך אלזא שוין ארויס געצויגען און מיט גרויסע אנשטרענגונגען זיך האלב וועגען איינגעארדענט אין א נייער דירה, פלוצלינג פאלט אריין דער קאמארניק, און לייגט אנ׳ארעסט אויף די לעצטע חפצים.

די לאקאטארען שטויגען, היתכן, מיר האבען דאך שווארץ אויף ווייס אז די חובות זענען אונז געשאנקען געווארען, ווי מאלט זיך אזא הפקרות שטעלט זיך ארויס אז דער קאמארניק איז אויך נישט איבגאנצען אומגערעכט: די ווירטסלייט זענען נאר בעגאנגען א טריק. דעם אייגענטליכען חוב האבען זיי טאקע געשאנקען און קוויטירט וואס שייך די געריכטס־קאסטען וועלכע בעטרעפען אבער גאנץ אפט נישט קיין סך ווייניגער ווי דער עצם חוב, דאס איז שוין, טענה׳ן זיי, א גאנץ אנדערער ענין, דאס גייט שוין אין געשאנקענעם חשבון נישט אריין און מען מוז מען דאס דעריבער יא משלם׳ען.

א ברירה האט מען? מ׳ברעכצט און מ׳צאהלט עס טאקע.

איז דעריבער כדאי אויפמערקזאם צו מאכען די לאקאטארען־מאסען אז אין פאל, ווען זיי קומט אויס צו שליסען אזעלכע אויסגלייכען מיט די ווירטס לייט, זאלען זיי אומבעדינגט געדענקען צו פאדערען א קוויטירונג נישט בלויז אויפ׳ן אייגענטליכען חוב נאר אויך אויף די קאסטען.

א—ד.

בעפאר איהר פאהרט אויף ערהאלונג

קויפט איין די נייעסטע פערפומען, ערשטקלאסיגע פודערן, טואלעט-זייפען, זאווי אלערליי מאדערנסטע קאסמעטיק צו פאבריקס-פרייזען.

אין דער בעקאנטער און רענאמירטער

פערפומעריע

J. Drukier

5 ZAWADZKA 5

Telefon 175-92.

הורט און דעטייל!

רעעלע און סאלידע בעהאנדלונג!

דער אריער-פאראגראף 136

ר. איזראעל

שפאנענדער ראמאן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

— ס׳איז שרעקליך, האט העלען געזאגט מיט א ציטערדיגער שטים, איהר זאלט מיך נישט האלטען פאר קיין משוגענע, ווייל איך בין עס נישט.

— אפשר בין איך דא איבעריג., האט רובינאוו געפרעגט, זעהענדיג די פערלעגענהייט פון העלען און נישט פערשטעהענדיג גארנישט פון דעם אלעם וואס איז אין די לעצטע מינוטען פארגעקומען.

העלען האט געמאכט א בעוועגונג מיט דער האנט, ווי זי וואלט געוואלט זאגען אז רובינאוו דארף נישט אוועקגעהן און קען דא פערבלייבען.

— ס׳מאכט נישט אויס, האט פריצי געזאגט, איהר קענט בלייבען, מיר מאכען נישט קיין פאלש געלד, און זענען אויך נישט קיין קאנטראבאנדיסטען, מיר האבען נישט אזעלכע סודות אז מיר זאלען זיך דארפען פאר אימיצען היטען.

דאן האט ער זיך געווענדעט צו העלען.

— אוז די פיהר אונז נישט ארויס פון גע־דולד און זאג שוין ווען האסטו דאס געטראפען. וואס ס׳האט אויף דיר געמאכט א שטארקען איבדרוק.

— איך האב געטראפען דעם לייטנאנט אל־פרעד בעהמע.

— וואו און ווען ?

— ערשט מיט עטליכע מינוט צוריק אין א קאפע, וואו איך בין געווען מיט הער רובינאוו.

— ס׳איז א ליגען, ס׳איז נישט אמת, איז פריצי ארויס פון זיין גלייכגעוויכט און געקלאפט מיט דער פויסט אין טיש, ס׳איז א ליגען, דו האסט האלוצי־נאציעס, דו ביזט קראנק.

הייבריך און לאטא זענען אזש אויפגעשפרונגען פון זייערע ערטער, דער נאמען אלפרעד בעהמע האט אויף אלעמען געמאכט אנ׳ערשיטערנדען איינדרוק.

— איך האב נישט קיין האלוצינאציעס, איך בין ביים קלארען פערשטאנד, און איך ערקלער דיר אז איך האב מיט מיינע אויגען געזעהן אין קאפע אלפרעד בעהמען.

איז געשפרעך האט זיך אריינגעמישט רובינאוו.

— פריילין העלען האט ווירקליך געזעהען ע־פעס א הער אין קאפע און האט שיער נישט גע־חלשט אויף זיין אנבליק, אויב דער יונגערמאן וועלכען איך האב אבסערווירט איז געווען שטארק אויפמערקזאם אויף העלען איך האב נישט גע־וואוסט וועגען וואס עס האנדעלט זיך, אבער איך האב געפיהלט אז נישט אלץ איז דא אין ארדנונג. דאן האט מיך פריילין האמערשטיין געבעטען אז איך זאל זי אפפיהרען אהיים.

— יא פריצי, איך האב געזעהן אלפרעד בעה־מע. ווען איך האב זיך מיט הער רובינאוו אויפגע־שטעלט צום ארויסגאנג, האט זיך אויך בעהמע אויפגעשטעלט און געוואלט מיר נאכגעהן, איך האב דעריבער געבעטען דעם הער רובינאוו אז ער זאל מיך מיט אנ׳אויטא אפפיהרען אהיים, כדי איך זאל אויסמיידען די פערפאלגונג פון בעהמען.

הייבריך איז געווארען קלענער ווי ער איז אין דער נאכט בקיצר געווען, ער איז אינגאנצען איינגע־שרומפען געווארען, פריצי האט געזעהען די קאנ־סטערנאציע וואס די ידיעה פון בעהמעס בעזוך אין לאדז האט ארויסגערופען און האט געזאגט:

— זאל דאס טאקע אמת זיין? זאל טאקע בעה־מע האבען געקומען קיין פוילען? און צוליב וואס? אונז פערפאלגען? דעם אמת האב איך איהם גע־האלטען פאר פיל קלוגער, ווי וואלט איך איהם געוואלט בעגעגענען און מיט איהם זיך אדורכרע־דען....

— און איך וויל זיך מיט איהם אויך אדורכ־רעדען, האט הייבריך פלוצלונג זיך גלייכגעשטעלט, אבער אויף דעם אופן ווי איך האב דאס געוואלט טון אין דרעזדען און אין וואס פריצי האט מיר גע־שטערט.

— דאס זענען נישט קיין שלעכטע זאכען, האט פריצי געזאגט, אבער דו העלען, האסט גראד שלעכט געטון וואס דו ביזט פון איהם אזוי שנעל אנטלאפען און האסט איהם נישט ערלויבט אונז „צו פערפאלגען". ווער האט איצט מורא פאר איהם? איך וועל איהם אנלערנען שכל, אזוי ווי איך האב איהם געלערנט אין דייטשלאנד, ביי זיין רעשים ביי דיינע רעגירער. און איצט וועל איך מיט דעם סוחר פערענדיגען, דאס איז א חוצפה פון א גאווה׳ דיגען לייטענאנט, פון אנ׳אויסוואורף, און א פאס־קודניאק.

— ענטשולדיגט, וואס איך מיש זיך אריין אין אייערע ענינים, האט דער נייגעריגער רובינאוו גע־זאגט, איז דאס דערזעלבער בעהמע וועגען וועלכען דאס פריילין האמערשטיין האט מיר אויפיל דער־צעהלט ?

— יא, רובינאוו, דאס איז דערזעלבער און, אפשר נאך א גרעסערער אויסוואורף.

— אויב אזוי, וואלט איך אויך געוואלט מיט איהם האבען אביסעל צו טון.

— אבער אום גאטעס הימעלס ווילען, האט לאטא זיך אריינגעמישט, וואס טוט ער דא נאך וואס איז ער אהערגעקומען?

— ווער ווייסט, האט פריצי זיך געכאפט, אז די ערד אין אולם איז איהם נישט הייס געווארען און איהם נישט געבריהט די פיס, אויף אזא אופן אז ער האט געמוזט אנטלויפען.

— וואס מיינסט דערמיט פריצי?

— איך מיין דערמיט צו זאגען, אז דעם בחור האט מען זיכער געפאקט ביי דער גרויסער גנבה אין דער קאסע פון הייבריכס פאבריק און ער האט גע־מוזט עוקר זיין פון דייטשלאנד, דאס איז מיין מיי־נונג, ער פערפאלגט קיינעם נישט און האט געוויס מורא פארן מינדעסטען שארך. און אויב ס׳איז אזוי ווירקליך, וואלט איך איהם אנגעהויבען פער־פאלגען, אז ער וואלט פון פוילען אויך אנטלאפען.

— איך וועל אייך העלפען, האט רובינאוו מיט א ווין געזאגט.

— אבער איצט דארף איך ערשט טרעפען דעם דאזיגען העלד, אזוי ווי איך ווייס, אז ער איז א פחדן און ווען ער האט דיך דערזעהען איז ער זיכער אנטלאפען, אז מען זאל איהם נישט טרעפען, דו האסט געהאט א טעות, ווען דו האסט געמיינט אז ער וויל דיך אבסערווירען — פונקט פערקעהרט ער האט געוויס מורא געהאט אז דו זאלסט איהם נישט אבסערווירען.

— הער רובינאוו, האט פריצי ווייטער געזאגט איהר האט מיר אנגעבאטען אייער הילף, איצט וויל איך שוין אייער ערשטע טובה, איהר וועט געהן מיט מיר אין דעמזעלבען קאפע און מיר ווע־לען דארט אביסעל פערברענגען.. איך האלט פון דעם כלל, אז דעם פערברעכער ציהט צום ארט פון זיין פערברעכען, און דער דאזיגער דייטשער חוצפהדיגער לייטענאנט וועט זיכער קומען אין דא־זיגען קאפע. מיר וועלען זיכער זיך מיט איהם דארט בעגעגענען.

— איך וויל מיטגעהן, האט הייבריך געזאגט, איך וויל זיין ביי דער דאזיגער בעגעגעניש.

— איך זאג דיר צו אז די וועסט זיך טרעפען מיט בעהמען, אויב איך וועל איהם נאר זעהען.

(פארטזעצונג קומט).